

KANDIDATUPPSATS I BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP
AKADEMIN FÖR BIBLIOTEK, INFORMATION, PEDAGOGIK OCH IT
2016: 26

**Barnbibliotekarier
och yrkesidentiteten**
~En kvalitativ intervjustudie av hur barnbibliotekarier arbetar med
flerspråkiga barn~

EMMA BLADBY
JOAKIM LUNDGREN

HÖGSKOLAN I BORÅS
VETENSKAP FÖR PROFESSION

© **Författaren/Författarna**

Mångfaldigande och spridande av innehållet i denna uppsats
– helt eller delvis – är förbjudet utan medgivande.

Svensk titel: Barnbibliotekarier och Yrkesidentiteten
~En kvalitativ intervjustudie om hur barnbibliotekarier arbetar med flerspråkiga barn~

Engelsk titel: Children's librarians and the professional identity
~A qualitative interview study about how children's librarians work with bi- and multilingual children~

Författare: EMMA BLADBY, JOAKIM LUNDGREN

Färdigställt: 2016

Abstract: The aim of this bachelor's thesis is to gain a deeper understanding of the subject which is about children's librarians and how they look at their professional identity when it comes to the work they do with bi- and multilingual children. This comes mainly from what we have read in earlier publications that exists in the subject as a whole. The analytical framework for the thesis is based upon Anders Ørom and Treine Schreibers professional identities written in the 1990's. The method for the thesis is made up of six semistructured interviews with children's librarians. The main results we got out of this thesis are that all of the professional identities could be found in the respondents for this study. We also found that several of the identities coexisted in parallel within the respondents.

Nyckelord: Barn, Flerspråkighet, Bibliotekarier, Yrkesroller, Yrkesidentiteter, Barnbibliotekarier, Mångkultur, interkulturellt.

1	INLEDNING OCH PROBLEMFORMULERING	1
1.1	INLEDNING.....	1
1.2	BAKGRUND	2
1.3	BEGREPP	3
1.4	PROBLEMFORMULERING	4
1.5	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR.....	5
2	TIDIGARE FORSKNING.....	6
2.1	DET FLERSPRÅKIGA BARNET	6
2.2	PROFESSIONEN OCH FLERSPRÅKIGHETEN.....	7
2.3	FLERSPRÅKIGHETEN OCH BIBLIOTEKET	9
3	TEORI OCH METOD	10
3.1	TEORI.....	10
3.2	METOD.....	13
3.2.1	<i>Metodval</i>	13
3.2.2	<i>Urval</i>	14
3.2.2.1	Materialinsamling.....	15
3.2.2.2	Kvaliteten på den tekniska utrustningen	15
3.2.3	<i>Intervjuguide</i>	16
3.2.4	<i>Analysmetod</i>	17
3.2.5	<i>Reliabilitet och validitet</i>	18
3.2.5.1	Triangulering	18
3.2.6	<i>Etiska aspekter</i>	19
3.2.7	<i>Analysprocessen</i>	19
4	RESULTAT & ANALYS	20
4.1	BIBLIOTEKARIEN OCH YRKESIDENTITETERNA.....	20
4.1.1	<i>Svårigheter med utbudet av flerspråkig litteratur</i>	20
4.1.2	<i>Yrkesidentitet och kompetens hos bibliotekarierna</i>	22
4.2	BIBLIOTEKARIERNA OCH DET FLERSPRÅKIGA ARBETET	24
4.2.1	<i>Bibliotekariernas yrkesidentiteter i förändring</i>	24
4.3	BIBLIOTEKARIERNA OCH SAMARBETET	29
4.3.1	<i>Bibliotekariernas samarbete med aktörer utanför biblioteket</i>	29
5	DISKUSSIONER OCH SLUTSATSER	36
6	KUNSKAPSANSPRÅK, KRITISKA REFLEKTIONER OCH VIDARE FORSKNING	38
7	KÄLLFÖRTECKNING	39
	BILAGOR.....	
	BILAGA 1	
	BILAGA 2	

1 Inledning och Problemformulering

I detta kapitel presenteras hur författarnas intresse för ämnet uppstod och lite kort varför vi valde att göra en studie om det här ämnet, vilket problem som undersöks samt vilka frågeställningar som ska hjälpa till att reda ut problemet.

1.1 Inledning

Vårt intresse för mångkulturella frågor gällande bibliotek började bli mer omfattande i och med den första fältstudiekursen vi läste under andra terminen på bibliotekshögskolan. Som en del av kursen gjorde vi ett studiebesök på Internationella Biblioteket (IB) i Stockholm och fick en inblick i deras verksamhet och samlingar. Under studiebesöket fick vi en bra uppfattning av deras väldiga bestånd som omfattar titlar på över tvåhundra språk. Vi samtalade med personalen på IB om vilka språk som var mest utlånade samt även kring de språk som inte hade lika höga utlåningssiffror.

Genom mentorskapsprojektet på Bibliotekshögskolan i Borås så har vi fått en djupare insyn i arbetet med flerspråkighet när vi har träffat våra mentorer vid ett antal tillfällen. Vid ett sådant mentorstillfälle fick Emma möjlighet att följa med en barnbibliotekarie i Göteborg som arbetar med medier för barn med flerspråkighet, vilket vi sedan diskuterade och beslutade oss för att detta var något vi kunde undersöka vidare.

I den svenska bibliotekslagen går det att läsa följande skrivelse kring flerspråkighet.

5§ Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

- 1. de nationella minoritetsspråken,*
- 2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska,*
- 3. lättläst svenska (SFS 2013:801).*

Ovanstående formulering visar hur viktigt det är för folkbiblioteken att tillgodose alla barns behov och särskilt om det gäller barn med annan språklig bakgrund än svenska. Men fungerar detta i realiteten, följs riktlinjen, om den följs hur noga följs den, om den inte följs finns det någon specifik anledning till varför den inte följs? Dessa är några av de frågor som uppkommit initialt när vi påbörjat arbetet med studien. Vi har inte haft för avsikt att ge svar på alla dessa frågor. Utan utifrån dessa funderingar beslöt vi oss för att se närmare på hur bibliotekarier utifrån Øroms (1993) teori om yrkesidentiteter arbetar med flerspråkiga barn.

Vi avser att med denna studie skapa en förståelse för hur barnbibliotekarier ser på sin yrkesidentitet i sitt arbete med flerspråkiga barn och hur denna kan kategoriseras utifrån Øroms teori som referensram (1993).

1.2 Bakgrund

I detta avsnitt presenteras en kort överblick inom studiens valda ämne och ger en inblick till det som blir problemet i studien.

Enligt FN:s barnkonvention gäller följande när det kommer till flerspråkighet för barn; "Ett barn som tillhör en minoritet eller ursprungsbefolkning har rätt till sitt språk, sin kultur och religion" (FN, 1989). Detta är viktigt att förhålla sig till i Sverige idag när det är allt fler olika nationaliteter och därmed allt fler språk som finns i samhället. Detta innebär att det uppstår fler behov som biblioteket måste möta.

Det finns självklart olika uppfattningar om barnbibliotekariens uppdrag, främst i hur och i vilken utsträckning de ska arbeta med barns språkutveckling. Bland annat verkar det finnas ett stort behov av att diskutera denna fråga för att veta hur barnbibliotekarier ska förhålla sig till arbetet med flerspråkiga barn (Sandin, 2011).

Det är viktigt för bibliotekarierna att de skapar trygghet hos biblioteksanvändarna genom uppdaterade omvärldsbevakningar i samhället och i forskningsvärlden. Detta leder förhoppningsvis också till att bibliotekarierna själva ökar sin kompetens och bidrar till folkbibliotekens utveckling (Atlestam, 2012).

Frågorna kring integrationsarbete på folkbibliotek är ett ämne som behandlas i magisteruppsatsen "*Folkbibliotek -en väg mot integration*". I uppsatsen poängteras vikten av bibliotekets roll som både kulturell och social mötesplats för nyanlända invånare. Författaren anser att det skulle behövas ett närmare samarbete med bland annat barnavårdscentralen och modersmålsundervisningen för de barn som har ett annat modersmål än svenska (Hamarashid, 2003). I och med att migrationen har ökat tycker studiens författare att det märks tydligt att bibliotekens uppdrag förändras och utvecklas.

Det är även relevant att se till målgruppens språkmässiga utveckling hålls uppdaterad i arbetet som utförs på biblioteken (Axelsson, 2010). Utifrån vad författarna läst verkar det alltså vara väldigt viktigt att bibliotekarierna är med och bidrar till denna språkutveckling tillsammans med förskolor och skolor genom att ha ett rikt utbud av material på både de nationella och icke nationella minoritetsspråken. Självklart påverkas också bibliotekens integrationsarbete utifrån hur det integrationspolitiska läget ser ut både på en statlig nivå, men framförallt hur den kommunalpolitiska situationen ser ut.

Det finns även texter från olika organisationer som handlar om hur bibliotek ska jobba med flerspråkighet och då bland annat från Svensk biblioteksförning och International Federation of Library Associations (IFLA). Svensk biblioteksförning skriver i sin rapport *Framgångsrikt men förbisett* (2008), att beroende på hur länge en individ har bott i Sverige och kunnat etablera sig har det också betydelse för hur biblioteket används. En nyanländ har större behov av material som kan ge stöd i språkinläringen och eller handböcker och fackböcker som kan underlätta vardagen. Detta är ändå något som saknas på flera bibliotek då utbudet anses vara otillräckligt. Detta knyter till viss del an till det som IFLA har bestämt ska ingå i det mångkulturella biblioteksmanifestet (2014).

Biblioteket ska spegla verkligheten och därigenom stödja en kulturell och språklig mångfald. Dessutom ska de även arbeta för att föra en dialog med alla medborgare oavsett vilken bakgrund som dessa har (2008).

En utvecklingsriktning i det som tidigare har publicerats kring flerspråkiga barn tycker vi verkar vara att det i stor utsträckning har legat ett fokus på att observera och intervjua barn och pedagoger kring språkutveckling. Dock förefaller det sig inte vara ett blickfång riktat åt bibliotekarierna och deras roll i flerspråkighetsarbetet. Exempelvis så fokuserar Ladberg i boken *Barn med flera språk* på hur pedagoger och föräldrar kan arbeta med flerspråkiga barn (Ladberg, 2003). Detta är bara ett av de exempel som vi har hittat, vilket gör att vi i den här studien väljer ett perspektiv kring hur barnbibliotekarier ser på arbetet med flerspråkighet utifrån sin yrkesidentitet. Detta gjordes eftersom vi upplever att forskning från denna inriktning saknas. I studien kommer de bibliotekarieidentiteter, vilka är utvecklade av Anders Ørom(1993) och Trine Schreiber(2006) användas som en teoretisk bas.

1.3 Begrepp

Flerspråkighet: I denna studie syftar begreppet på barn som har ett annat modersmål än svenska och som talar fler än ett språk.

Yrkesidentiteter: Detta begrepp syftar på vilken roll författarna tilldelar de tillfrågade barnbibliotekarierna utifrån den valda teorin. Rollteori är något som diskuteras inom sociologisk teori. Den syftar på att människor intar olika roller eller identiteter i olika sociala sammanhang (Järtelius, 2015). Identitet är ett begrepp som beskrivs som en viss medvetenhet eller uppfattning som en individ har om sig själv. (ibid.) Denna teori tycker författarna beskriver på ett relevant sätt hur begreppet "identitet" används i studien.

1.4 Problemformulering

Vad är problemet som studien ämnar undersöka.

Utifrån barnkonventionen och texterna kring barnbibliotekarier och integration är frågan som är relevant att undersöka med hjälp av utförandet av den här studien följande: Hur barnbibliotekariers upplevelser av sin yrkesidentitet har förändrats i och med den ökade immigrationen som skett till Sverige på senare år. Leder dessa förändringar till att de klassiska yrkesidentiteterna nu befinner sig i en utvecklingsfas och att barnbibliotekariernas arbete i sådana fall förändras, är något vi också ställer oss undrande till. Vi har också en föreställning om att den förutspådda förändringen också innebär andra sätt att arbeta och kräver ett närmare samarbete med utomstående aktörer i det närliggande området.

Denna förändring tros påverka biblioteks- och informationsfältet på ett sådant sätt att bibliotekarieyrket ställs inför nya utmaningar. Från att ha varit informations- och kulturförmedlare blir bibliotekarierna nu allt mer tvungna att inta andra roller för att nå ut till den växande gruppen av flerspråkiga barn som kommit till Sverige. I studien kommer detta möjliga problem att presenteras med hjälp av följande fokus: Hur barnbibliotekarier upplever sitt arbete med flerspråkighet inom biblioteket, hur de samarbetar med utomstående aktörer som fortfarande har en koppling till biblioteket som exempelvis andra kommunala verksamheter, samt hur denna yrkesgrupp ser på förändringar i sin professionella roll i och med flerspråkighetsarbetet.

Anledningen till just dessa utvalda fokusområden har i stora drag hämtats från bakgrundstexterna om flerspråkighet och integration. Det är uppenbart att det behövs fler perspektiv kring hur bibliotekarier ser på sitt arbete med flerspråkiga barn, då det i föregående avsnitt framkommit att det är något som saknas i forskningen sen tidigare. Studien ämnar komma fram till en inblick i detta område genom att undersöka hur barnbibliotekarier utifrån de teoretiska yrkesidentiteterna som utvecklats av Anders Ørom och Trine Schreiber betraktar arbetet med flerspråkiga barn och integrationen för dessa på biblioteket. En intressant aspekt i detta sammanhang som förhoppningsvis kommer dyka upp, är i vilken utsträckning som det förekommer olika aktiviteter eller evenemang för barn på deras olika hemspråk i biblioteksmiljön.

1.5 Syfte och frågeställningar

Vårt syfte med den här studien är att undersöka hur barnbibliotekarier vid sex folkbibliotek i Västra Götaland betraktar yrkesidentiteten i förhållande till arbetet med flerspråkiga barn och tillgängligheten av flerspråkiga barnmedier, samt hur deras arbete med den flerspråkiga barnverksamheten har utvecklats under senare tid i samarbete med andra verksamheter.

- Hur ser bibliotekarier på sin yrkesidentitet i och med arbetet med flerspråkiga barn?
- Hur upplever barnbibliotekarierna att deras yrkesidentitet i arbetet med flerspråkiga barn förändrats i och med den ökade immigrationen till Sverige?
- Med vilka intressenter/organisationer och på vilket sätt samarbetar biblioteket tillsammans med dessa och hur påverkar det bibliotekariens yrkesidentitet?

Efter presentationen av bakgrund och problemformulering blir nästa del av denna vetenskapliga studie tidigare forskning uppdelat i tre kategorier.

2 Tidigare forskning

Detta kapitel ger en översikt över vad som skrivits inom det övergripande ämnesområdet sedan tidigare. Fokusområdena i kapitlet är det flerspråkiga barnet, professionen och flerspråkigheten samt flerspråkigheten och biblioteket.

2.1 Det flerspråkiga barnet

Det finns många perspektiv om barns flerspråkighet och den utveckling som barn gör i och med att de är flerspråkiga. Enligt den granskning som vi gjort för studien är de flesta som skriver om ämnet dock verksamma i Norden. Det innebär att det finns väldigt lite för studien relevant forskning från övriga Europa och USA. I arbetet med studien observerades av författarna en svag trend vid botaniseringen av den tidigare forskningen; nämligen att det verkar finnas gemensamma drag i det som skrivs om barns flerspråkighet. Denna trend som publicerats tidigare om flerspråkiga barn, i stor utsträckning har varit fokuserat på att observera och intervjua barn och pedagoger kring språkutveckling. Ett av dessa drag är mer relevant än andra för studien och därmed har vi fokuserat på detta.

Det relevanta draget för studien är enligt författarna följande; nämligen språkutveckling kopplat till omgivning och familj. Detta återfinns i texter av bland annat Monica Axelsson, Yvonne Quirk och Amira-Sofi Sandin. Axelsson skriver om detta i sin del av antologin *Barnet, platsen, tiden: teorier och forskning i barnbibliotekets omvärld* i följande stycke: Att språkstimulansen från omgivningen är väldigt viktig för att ett tvåspråkigt barn ska kunna utvecklas språkmässigt. Hon påpekar sedan att hon har upplevt, att trots att hon har observerat förskolor i flerspråkiga områden där de flesta av barnen pratar mer än ett språk, är det väldigt få aktiviteter som sker på andra språk än svenska. Detta är något som också kan och bör sättas i en bibliotekskontext (Axelsson, 2010).

I ”*Om man börjar från början*” verkar det väsentliga vara att det är viktigt för barnen att börja redan när barnen är små med att arbeta med barnets modersmål. Eftersom detta då genom att barnet utvecklar sitt modersmål ordentligt, ger barnet en stabil grund och är ett av huvudvillkoren för att kunna lära sig andra språk (Quirk, 2014). I grova drag knyter detta i stor utsträckning an till innehållet i *Barnbibliotek och lässtimulans* (Sandin, 2011), om att projekt för flerspråkiga barn ofta innehåller element av språkutveckling och läsfrämjande.

2.2 Professionen och flerspråkigheten

Enligt delar av den professionsforskning som skrivits tidigare menar forskarna att bibliotekariers yrkesidentiteter är i ständig förändring och har i och med den teknologiska utvecklingen även blivit allt mer komplexa. Detta kan göra det väldigt svårt att visa på vilken kompetens som finns, samtidigt som alla dessa delar kan kombineras med lärande, självreflektion och kompetensutveckling. Detta påvisas bland annat i Trine Schreibers bidrag *Bibliotekarprofessionen siden 1960'erne* i antologin *Bibliotekarerne* (2006) samt även i magisteruppsatsen *Bibliotekarie på 2000-talet* av Annette Carlsson och Sofia Nordell (2004). I samma magisteruppsats har författarna av den uppsatsen även valt att presentera ett par idéer som Nick Moore lagt fram, om att de bibliotekarier som går ut i arbetslivet ska ha en licens som räcker i tio år. Detta för att sedan öka sin kompetens genom att få en större kompetensutveckling och för att lära sig vad som är nytt.

Ovanstående formulering kan kopplas tillbaka till Schreiber (2006) som pekar på vikten av att bibliotekarier kan kommunicera med omvärlden och biblioteksanvändarna. För studiens ämnesområde är detta relevant då arbetet med flerspråkighet på bibliotek förändras kraftigt på tio år. Vidare har Anna Gustafsson Chen (2011) skrivit boken *Utmaning och inspiration- mångspråkigt biblioteksarbete för barn och ungdomar*. I boken finns det flera konkreta tips för bibliotekarier som jobbar med flerspråkiga barn. Bland annat är omvärldsbevakningen från bibliotekariens sida något av det viktigaste att tänka på för att kunna bygga upp ett bra bokbestånd som är anpassade för befolkningen i lokalsamhället. Detta är något som Rydsjö, Limberg och Hultgren också skriver om i *Det samtida barnbiblioteket*. De beskriver att i barnbibliotekariens roll ingår dessutom att kunna arbeta för barnens biblioteksresurser både ut mot samhället och in mot bibliotekets organisation (2010).

Det skrivs relativt mycket om att en barnbibliotekarie ska se till att välkomna barnen till biblioteket vid varje besök och lära känna dem för att på så sätt kunna tillgodose varje barns individuella behov. Det är också viktigt för bibliotekarien att fundera och reflektera kring vilka synsätt bibliotekets bestånd bidrar till. (Gustafsson Chen, 2011, Johansson, 2010). Ett exempel på en aspekt av detta är följande, nämligen att enligt en del aktiva författare inom ämnesområdet finns ett problem med att många barnböcker är skrivna av svenska författare som sedan blivit översatta till andra språk (Gustafsson Chen, 2010). Det är viktigt för barnen att även få tillgång till moderna böcker skrivna på modersmålet av en författare i det land som barnet har rötter i. Men det är även av betydande mening att barnbibliotekarier är intresserade av barns uppfattningar och erfarenheter då de möter dessa i sitt dagliga arbete (Rydsjö, Limberg & Hultgren, 2010).

I kapitlet *Ildsjælenes professionalisering* i boken *Bibliotekarene* behandlas en aspekt av begreppet professionen. Det är den del som tar upp frågan om hur bibliotekarierna har sett till hur väl olika minoritetsgruppers särskilda informationsbehov blir uppfyllda för att dessa olika grupper sedan lättare ska kunna lyckas med integration i det danska samhället och bli aktiva biblioteksanvändare (Weisbjerg och Elbeshausen, 2006). I uppsatsen *Mångkulturell bibliotekariekompetens* (Wagenius, 2004) rör sig tankarna i samma riktning som i *Ildsjælenes professionalisering* men samtidigt finns en annan synvinkel. Den synvinkeln säger att, även om det kommer användare med olika etnisk bakgrund till biblioteket är det svårt att sätta dem i centrum. Samt att även om mångkulturella bibliotek är ett begrepp som existerar, var det vid tillfället när författaren skrev uppsatsen fortfarande bara ett önsketänkande.

För att koppla tillbaka till det faktiska arbetet som bibliotekarier behöver göra när det kommer till flerspråkighetsarbetet, valde vi ett konferensbidrag av Peter Björkman (2014) - *Folkbibliotekens uppdrag med avseende på litteracitet och flerspråkighet hos kortutbildade vuxna med svenska som andraspråk*. Här beskriver Björkman hur bibliotekarier kan arbeta för att möta flerspråkiga vuxna, något som även kan sättas i en kontext när det kommer till flerspråkiga barn. Han skriver att det är viktigt att kunna inleda en dialog med målgruppen för att på sätt kunna utveckla bibliotekets programverksamhet och utöka sitt bestånd.

I Halland har biblioteken genomfört ett projekt med lokala språknätverk tillsammans med olika yrkesgrupper. Enligt artikeln *Innovative collaboration connected with language development in young children* så är det nio olika nätverk i fyra av Hallands kommuner som är aktiva. Målsättningen med dessa nätverk har haft en och samma grundidé, nämligen barns språkutveckling. En viktig grupp i projektets nätverk är barnbibliotekarier och i viss del förskollärare. Dessa yrkesgrupper jobbar mycket med barn och kommer fortsätta med detta i framtiden (Almqvist-Tangen och Hedenström, 2011).

2.3 Flerspråkigheten och biblioteket

Hur ett mångspråkigt bibliotek ska utformas eller se ut, har varit en ganska intensiv debatt i forskningen, även om det än så länge inte verkar finnas någon utarbetad definition så finns det vissa grundläggande riktlinjer. Detta är något som exempelvis Bente Weisbjerg och Hans Elbeshausen presenterar en aspekt av i kapitlet *Ildsjælenes professionalisering* (2006). Utifrån hur det ser ut i Danmark där författarna skriver, att det efter en ökad migration har blivit så att minoritetsgrupperna i landet gått från att ses som "de andra" utan istället ses som en del av den danska gemenskapen.

I Sverige ser det lite annorlunda ut, enligt Linda Wagenius med sin uppsats *Mångkulturell bibliotekariekompetens* (2004). Där skriver hon att ett mångkulturellt bibliotek ska vara en plats där alla får lika mycket service oavsett etnisk bakgrund och där användaren ska stå i centrum. Även i uppsatsen *Utan biblioteket, det är tråkigt- En grupp flerspråkiga barns interaktion med tre bibliotek* av Elin Harrysson och Evelina Joëlson skriver de om mångspråkiga bibliotek och framför allt hur biblioteken ska arbeta för att kunna möta flerspråkiga barns biblioteks behov. De beskriver också hur verksamheten kan utvecklas i förhållande till en ökad integration i biblioteksverksamheten. Deras föreslagna lösning är att det ska utvecklas en öppen kommunikation mellan bibliotekarien och det flerspråkiga barnet (2006).

I *Hur vi möter mångfalden på arbetsplatsen?* beskriver författarna en del om ämnet minoriteter. Deras perspektiv är främst hur en arbetsplats kan använda sig av en så kallad interkulturell kompetens för att kunna möta andra kulturer på ett värdigt sätt. Texten är inte specifikt kopplad till bibliotekssfären men den gav en insikt i hur det går att jobba men mångfald generellt. Den interkulturella kompetensen beskrivs som ett sätt att öppna sina sinnen på. Medarbetaren ska aktivt omvärldsbevaka sin omgivning för att ta reda på så mycket som möjligt om den andra kulturen för att kunna skapa sig en förståelse. Detta för att sedan bättre kunna kommunicera med en person med andra kulturella värderingar (Widell och Mlekov, 2013).

Bibliotekarieyrket innehåller oftast flera identiteter samtidigt. De olika yrkesidentiteterna Ørom har identifierat är hur man som person, antingen individuellt eller i kollektivet förstår sitt arbete och sig själv. Att de olika idealtypiska identiteterna går in i varandra och att skolbibliotekarier kan ha flera identiteter samtidigt. Till exempel så kan en bibliotekarie med en kulturförmedlande identitet också ha en socialarbetaridentitet och den skolbibliotekarie som känner igen sig i ämnesspecialistidentiteten kan också till viss del känna tillhörighet i informationsförmedlaridentiteten. Ur *Skolbibliotekariens yrkesroll* (Gustafsson, 2014) För att studien ska vara vetenskaplig så kommer i nästa kapitel teorin och metoden att presenteras mer djupgående.

3 Teori och metod

I detta kapitel beskriver vi den utvalda teorin för studien och vilken metod vi har valt att använda oss av och vad som är bra att tänka på kring metoden.

3.1 Teori

Studiens teoretiska ansats och på vilket sätt den är användbar som analysverktyg.

Den teori som ligger till grund för analysen av studien är Anders Øroms arbete om bibliotekarieidentiteter, vilken han författade 1993. Trots att den är skriven för mer än tjugo år sedan är detta en teori som fortfarande används i forskning kring bibliotekariers yrkesidentiteter. Även Trine Schreibers tillägg till Øroms teori har använts. Dessa två forskares arbete med bibliotekariers yrkesidentiteter blir analysramen för studien.

Till denna studie har Anders Øroms artikel *Bibliotekariske identiteter, formidlingsarbejde og arbejdsorganisering* (1993) använts. Vi har även använt Kåring Wagners svenska översättning som komplement som återfinns i forskningsöversikten *Bibliotekarien och professionen* (Kåring-Wagman, 2008). Detta för att förhoppningsvis undvika översättningsmisstag som annars lätt skulle kunna ske. Ørom för fram sex olika identiteter: nämligen kulturförmedlaridentiteten, socialarbetaridentiteten, ämnesspecialistidentiteten, informationsorganisatöridentiteten, informationsförmedlaridentiteten, dokumentalistidentiteten och den upplevelseförmedlande identiteten som förs fram av Trine Schreiber (2006).

I studien är det främst fyra av identiteterna, som författarna valt som huvudfokus, närmare bestämt kulturförmedlaridentiteten, socialarbetaridentiteten, informationsförmedlaridentiteten och den upplevelseförmedlande identiteten. Då varje bibliotekarie enligt denna teori i de flesta fall bara kan ha en av dessa identiteter så kommer alla identiteterna antagligen inte att representeras i analysen och resultatet. Detta främst då barnbibliotekarier inte i så stor utsträckning jobbar med de tre andra identiteterna. Ørom har genom intervjuer med ett representativt urval av 21 bibliotekarier inom folkbibliotek på Nordjylland visat att 18 av de intervjuade hade sina rötter i kulturförmedlaridentiteten, två inom socialarbetaridentiteten samt en inom bägge rollerna (Ørom, 1993).

Bibliotekarier inom kulturförmedlaridentiteten beskrivs som någon med kunskap inom kultur och med god översikt kring bibliotekets samlingar. Grunderna för denna identitet är att beräkna värdet av litteratur och andra kulturella uttryck för att sedan kunna förmedla detta till biblioteksanvändarna. Detta är något som är grundläggande i alla bibliotekarieroller inklusive i arbetet med flerspråkighet, då den beskrivs som en identitet som förmedlar kultur till biblioteksanvändare (Ørom, 1993).

Inom socialarbetaridentiteten beskrivs bibliotekarier vara sådana som visar ett stort engagemang för olika användargrupperns intressen och behov, då främst kvinnor, barn och medborgare tillhörande arbetarklassen. En bibliotekarie med socialarbetaridentitet har ofta ett uppsökande arbetssätt. Detta är en identitet som passar vid arbetet med barn, den är även av särskilt intresse när det kommer till studiens målgrupp då denna säkerligen kan behöva extra stöd vid sitt biblioteksanvändande (Ørom, 1993).

Informationsförmedlaridentiteten beskrivs som en identitet med tonvikt på det tekniska. En bibliotekarie med en sådan identitet använder sig av tekniska lösningar på användarnas frågor och problem, men också hur tekniken kan vara ett hjälpmedel till att förmedla information. Identiteten är intressant i denna studie eftersom informationsförmedling är en grundläggande faktor i det arbete som bibliotekarier får utföra för att öka integrationen för biblioteksanvändare med flerspråkig bakgrund (ibid).

Anders Ørom beskriver ytterligare tre yrkesidentiteter. Dessa är ämnesspecialistidentiteten, dokumentalistidentiteten och informationsorganisationsidentiteten. En bibliotekarie med en ämnesspecialistidentitet beskrivs som någon med speciella fackkunskaper och med en allmänbildning utifrån en vetenskaplig grund. Vidare så beskrivs dokumentalistidentiteten som något som är inriktat på de mer hantverksmässiga sidorna av biblioteksarbetet, såsom klassifikation, katalogisering, referensarbete och bibliografi. Fokus riktas mot systematiska färdigheter, metoder och regler, snarare än kulturens och kunskapens innehåll. En bibliotekarie med en identitet som informationsorganisatör beskrivs som någon som organiserar information (Ørom, 1993).

Trine Schreiber har i sitt kapitel av *Bibliotekarerne* (2006) gjort ett tillägg till Øroms teori och beskriver ännu en yrkesidentitet som hon kallar den upplevelseförmedlande identiteten. En bibliotekarie med en sådan identitet fokuserar på användarnas upplevelser och med särskild tyngd på de användare som förbrukar massmedier. Att ha med den här identiteten som en av teoretiska parametrarna är relevant för studien eftersom barnbibliotekarier engagerar sig i hur barn upplever bibliotekets aktiviteter. Dessa yrkesidentiteter gör det möjligt att i studiens analysdel kunna kategorisera delar av det empiriska materialet för att på sått få en djupare förståelse för informanternas yrkesroll i en bibliotekskontext.

Øroms teori med Schreibers tillägg utgår ifrån att det finns olika yrkesidentiteter som varierar, men det är inte helt omöjligt att de är rörliga och att det därför skulle kunna finnas olika identiteter jämsides varandra hos respondenterna. Den teoretiska utgångspunkten gör det sedan möjligt att analysera studien med en bra bredd i tolkningen av insamlingsmaterialet, vilket vi ser som en fördel då informanterna kommer från olika bakgrunder med varierande syn på sin egen yrkesidentitet. Ørom antyder detta i sin artikel (1993) även om det där endast är en bibliotekarie som verka vara förankrad i två olika identiteter.

Modellen kommer att användas i studiens analyserande diskussion för att på så sätt kunna ge en tydlig struktur över de resultat som framkommit om informanternas egna upplevelser kring sin yrkesidentitet. Den kommer även att användas som ett verktyg för vissa aspekter av det som presenteras i studiens diskussionsavsnitt.

3.2 Metod

I detta avsnitt beskrivs valet av metod, urvalet av informanter, etiska aspekter med den valda metoden, intervjuer, intervjuguide, reliabilitet och analysmetod.

3.2.1 Metodval

Med tanke på problemformulering, frågor och syfte i denna studie är det passande att metoden består av semistrukturerade intervjuer med barnbibliotekarier som arbetar med flerspråkighet. Anledningen är framför allt grundat i metodlitteraturen av Alan Bryman, Barbara M. Wildemuth, Steinar Kvale och Svend Brinkmann samt Kirsti Malterud. För att kunna få veta hur barnbibliotekarier ser på sin yrkesidentitet i arbetet med flerspråkiga barn är kvalitativa semistrukturerade intervjuer en relevant metod att använda sig av. Detta eftersom det huvudsakliga studieobjektet med semistrukturerade intervjuer är att förstå händelser, mönster och former av beteenden (Bryman, 2012). Att välja intervju som metod bedömde vi vara lämpligt för att fånga de enskilda informanternas svar mer levande. Det finns också möjligheter till att kunna hålla ett samtal flytande med hjälp av denna metod, samt att det går att ställa följdfrågor som kan ge ytterligare information. Att välja en kvantitativ metod hade krävt ett större antal informanter med bland annat efterföljande statistiska beräkningar som för undersökningen hade varit svårt att genomföra i rimlig tid för uppsatsens genomförande.

Fördelen med semistrukturerade intervjuer är att de ger en mer djupgående bild och förståelse för hur människor tänker och reflekterar vilket är meningen med studien. Semistrukturerade intervjuer har heller inte den stramhet som en strukturerad intervju har. Det ger intervjuaren en viss frihet att under intervjuens gång kunna anpassa frågorna efter behov och dessutom kunna ställa följdfrågor till informanten (Bryman, 2012, Luo & Wildemuth, 2009). Denna metod gör det sedan möjligt att kunna sätta informanternas reflektioner i en bibliotekskontext.

Det finns självklart flera olika anledningar till metodvalet för studien. Den främsta anledningen är att vi fick känslan av att om andra metoder skulle kunna ha använts för att utföra studien, skulle detta inte ge oss de resultat som vi skulle vilja få fram. Det gäller framförallt de kvantitativa metoderna som vi inte känner oss tillräckligt kompetenta inom för att kunna skriva en fullgod studie. Vidare fann vi att en studie baserat på just semistrukturerade intervjuer bidrar till den djupare förståelse för barnbibliotekariers arbete som eftersöktes. Som det står skrivet i metodlitteraturen, kan en kvalitativ intervju ge forskaren en möjlighet att få en insyn i informanternas yrkesuppfattning vilken för studiens syfte kan kopplas till en bibliotekskontext (Kvale och Brinkmann, 2009).

Nackdelarna med semistrukturerade intervjuer är dock att de inte är mätbara och kan därför inte generaliseras på en större population. För den här typen av studie är det inte viktigt, då det inte finns någon målsättning med studien att göra generaliseringar på ett större plan. Under utbildningen så har vi fattat ett särskilt tycke för kvalitativa metoder för forskning och det har speglat hur vi har valt ut metoden till studien, något som vi är medvetna om. Samtidigt ville vi heller inte börja uppsatsarbetet med att ta oss an en helt ny typ av metod.

3.2.2 Urval

För att studien ska få en tillräcklig bredd när det kommer till de svar som samlas in från informanterna, har intervjuer skett med sex stycken barnbibliotekarier som jobbar med flerspråkighet på folkbibliotek. I studien är informanterna anonymiserade och har därför tilldelats ett nummer mellan ett och sex som inte svarar till ordningen på intervjuerna. Respondent ett, två och fyra jobbar på stadsbibliotek och tre, fem och sex jobbar på filialbibliotek. Informanternas arbetserfarenhet som bibliotekarier varierar stort; från fem till trettiofem år. Fyra av deltagarna har ett uttalat uppdrag att jobba med barn, en informant har en allmän inriktning och en jobbar i dagsläget med flerspråkiga vuxna men har tidigare arbetat med barn på bibliotek. Tre av informanterna studerade i vid bibliotekshögskolan i Borås och resterande tre studerade vid andra lärosäten. Informant fem är själv flerspråkig.

Informanterna till studien har valts utifrån ett så kallat styrt bekvämlighetsurval (Bryman, 2012). Där dessa råkat finnas tillgängliga i författarnas närhet i Västra Götalandsregionen och framför allt i närområdet kring Borås och Göteborg. Anledningen till avgränsningen är tvådelad; dels att det är begränsat med tid, både för att kunna åka dit informanterna befinner sig och för själva uppsatsskrivandet. Då detta är en uppsats på c-nivå finns inte tid och resurser till att göra en djupare undersökning och analys.

Deltagarna till studien valdes ut på så sätt att mail skickades till bibliotekarier som arbetar med flerspråkighet på bibliotek runt om i Västra Götaland. På de bibliotek där bibliotekarien inte hade en egen mailadress kontaktades bibliotekschefen. Det visade sig senare under arbetet med datainsamlingen vara svårt att få kontakt med fler informanter via mail, därför blev telefonkontakt ett alternativt sätt nå ut till fler bibliotekarier.

3.2.2.1 *Materialinsamling*

Insamlingen av data till studien skedde under fyra veckor under april och maj 2015, genom sex stycken intervjuer med bibliotekarier som jobbar på sex olika bibliotek i Västra Götaland. Förberedelserna för intervjuerna började redan i mars månad då mail skickades ut till bibliotekarier runt om i Västra Götaland.

I det första mailet gjordes en kort presentation av författarna och idén till uppsatsen, men också en fråga till mottagaren om denne skulle vara intresserad av att bli intervjuad. Här beskrevs också den ungefärliga tidsåtgången för intervjun. I det andra mailet som skickades till de som valt att delta i studien fick de förslag på datum som kunde tänkas vara lämpliga. Vidare fick de också frågan om de kunde godkänna att intervjun blev inspelad och att den i sådana fall bara skulle användas vid transkribering för att sedan bli raderad. Mottagaren fick också information om dess anonymitet i studien.

Fem av intervjuerna gjordes på plats på respondenternas arbetsplatser.

Den sjätte intervjun genomfördes via telefon på grund av en dubbelbokning från informantens sida där hen hade glömt av dagen vi skulle träffas på och därför löstes situationen dagen därpå istället. Intervjuerna skedde på olika platser i biblioteket som bibliotekarien valde ut, men oftast var det en avskild plats med låg ljudnivå. Tidsåtgången för intervjuerna var mellan 35 och 50 minuter. Intervjuerna genomfördes med hjälp av en diktafon och i vissa fall kompletterades dessa med anteckningar.

Eftersom intervjuerna var semistrukturerade tematiserades därför frågorna för att sedan underlätta analysarbetet. Följdfrågor utformades för att vara till hjälp om informanten skulle ge korta svar eller om intervjun skulle stanna upp. Efter intervjuernas genomförande informerades deltagarna om att de eventuellt kunde bli kontaktade igen för följdfrågor efter att transkriberingarna gjorts. På grund av tidsbrist fanns det tyvärr inte möjlighet att låta deltagarna läsa igenom transkriberingen av intervjun. Efter färdigställandet av studien har informanterna möjlighet att få studien utskickad till sig.

3.2.2.2 *Kvaliteten på den tekniska utrustningen*

För inspelningarna av studiens intervjuer användes vid fem av tillfällena en diktafon med inbyggd mikrofon som lånades av lärosätet. Diktafonens inspelningskvalitet var god och underlättade arbetet med transkriberingen av intervjuerna. Vid den sjätte intervjun användes istället en mobiltelefon med inbyggd mikrofon och inspelningsfunktion. Inspelningskvaliteten blev även tillämplig vid detta tillfälle. Kvale skriver att inspelningskvaliteten kan påverka tolkningen av intervjuerna. Om två forskare transkriberar samma intervju kan utskriften av dessa bli olika. (2009). Detta är en liten risk i denna studie då vi är två stycken som har genomfört studien och deltagit vid intervjuerna. Vid transkriberingen i denna studie användes transkriberingsprogrammet oTranscribe som hjälpmedel. För att detta skulle fungera krävdes att intervjufilerna konverterades från WMA-format till mp3-format. Detta kan ha påverkat ljudkvaliteten i uppspelningarna.

3.2.3 Intervjuguide

En intervjuguide utformades efter stöd från Bryman, som skriver att vid förberedandet av en intervjuguide ska forskaren fråga sig själv vad hen behöver veta för att kunna svara på sina forskningsfrågor (2012). Bryman fortsätter och skriver att det är viktigt för forskaren att tänka på hur frågorna ställs. De ska helst inte vara ledande och språket som används ska vara anpassade för informanterna (ibid.). Kvale och Brinkmann föreslår att frågorna ska ställas tematiskt för att dessa kan kopplas till teorin för studien och för analysarbetet som följer (2009). Denna intervjuguide har en koppling till den teoretiska ramen som vi som författare hoppas framkommer tillräckligt tydligt.

Frågorna i intervjuguiden för denna uppsats är upplagda på ett sådant tematiskt sätt där rubrikerna är som följande: Personlig information, Tidigare arbetsliv, Arbetet i nuläget, Jämförelser, Yrkesroll/Yrkesidentitet, Biblioteksanvändarnas påverkan och Tillgänglighet. På temat arbetsliv hade vi exempelvis en fråga som löd; Hur har arbetet med flerspråkiga barns biblioteksbehov förändrats under tiden du har jobbat med detta?

Under rubriken personlig information finns frågor som vilka arbetsuppgifter informanten jobbar med och hur länge hen har jobbat som bibliotekarie. Denna del ämnar ge en bakgrund till vem personen är. Del två som handlar om tidigare arbetsliv, syftar till att få information kring informantens eventuella tidigare arbete med flerspråkiga barn antingen inom eller utanför biblioteksvärlden. Meningen med del tre kring arbetet i nuläget, är att få en bild av hur biblioteket arbetar med flerspråkiga barn i form av bland annat aktiviteter och samarbete med andra aktörer, samt att få informantens uppfattning kring huruvida de tycker att arbetet med flerspråkiga barn stämmer överens med bibliotekslagens mål eller inte.

Under den fjärde rubriken jämförelser finns frågor som syftar till att informanten ska jämföra arbetet med flerspråkiga barn sedan hen började och jämfört med nuläget. Här finns till exempel en fråga; I vilken utsträckning upplever du att arbetet med flerspråkiga barn har ökat sedan du började arbeta som bibliotekarie? Följdfrågan till denna löd så här: Vid ökning, vad tror du att det beror på? Del fem kring yrkesidentiteten syftar till att informanten ska kunna reflektera kring hur de själva uppfattar att deras bibliotek arbetar med flerspråkighet och om de själva tycker att de innehar den kompetens som krävs för yrket. Här fick informanterna en fråga som löd: På vilket sätt har din yrkesroll med avseende på arbetet för flerspråkiga barn förändrats sedan du började arbeta? Följdfrågorna var sedan; Upplever du att dina arbetsuppgifter har förändrats när det gäller arbetet med flerspråkiga barn? och Vid ja, på vilket sätt då? Vidare så syftar rubriken om biblioteksanvändarnas påverkan, till att se hur mycket inverkan användarna har kring inköp och aktiviteter när det gäller den flerspråkiga verksamheten.

Under den sjunde rubriken tillgänglighet är det meningen att informanterna ska berätta om sina tankar kring tillgängligheten av barnlitteratur på andra språk och om de tycker att utbudet är tillräckligt stort.

3.2.4 Analysmetod

Till denna studie har en analysmetod av så kallat interpretativistiskt perspektiv använts. Detta innebär att forskaren ska kunna tolka och förstå informanternas tankar och synsätt (Bryman, 2012). Detta perspektiv är ett mellanting mellan positivism och hermeneutik där tolkningen av det mänskliga beteendet är ett drag från positivismen, medan förståelsen för det mänskliga beteendet är ett drag från hermeneutik och den sociologiska forskningsgrenen.

Här ligger intresset i att kunna få en djupare förståelse för människors handlingar och tankar, då interpretativism utgår ifrån att verkligheten är mångfacetterad och relativ (ibid). Detta perspektiv är särskilt intressant för studien då den syftar till att få en djupare inblick i hur barnbibliotekarier ser till sin yrkesidentitet i och med sitt arbete med flerspråkiga barn. Denna analysmetod gör det därför möjligt att kunna tolka informanternas världsuppfattning.

Som analysverktyg till denna studie användes Øroms teori om yrkesidentiteter (1993) som idealtyp. En idealtyp gör det sedan möjligt att kunna lägga fram vissa drag i det empiriska materialet för att kunna få fram vissa hypoteser eller utmärkande egenskaper (Bergström & Boréus, 2012). I denna studie används Øroms teori som idealtyp på så sätt att informanternas svar tematiserades i analys- och resultatavsnitten för att bland annat kunna få fram generella drag och svar som till viss del speglar frågeställningarna för studien. Med hjälp av denna teori som idealtyp går det också att jämföra denna med verkliga händelser och sociala fenomen. I denna studie innebär detta att de svar författarna fick från informanterna under de intervjuer som genomfördes, sedan jämföras med idealtypen som utgör en fast referenspunkt för att kunna hitta möjliga liknande egenskaper eller motsatser mellan informanternas intervjusvar. Under avsnittet diskussion och slutsats har sedan studiens teoretiska modell ställts mot tidigare forskning och problemformulering.

Analyseringen har gått till på så sätt att intervjumaterialet har kritiskt granskats, sammanfattats och sedan blivit tematiskt sammanställda utifrån intervjuguidens rubriker med hjälp av teori och tidigare forskning. Det insamlade och analyserade materialet har sedan använts för att kunna skapa en diskussion, vilken leder till slutsatser för studiens räkning. Øroms teori kring yrkesidentiteter kommer att användas praktiskt i studiens diskuterande analys-och resultatavsnitt. Detta för att kunna koppla samman den med analysen av det empiriska materialet för att kunna utläsa möjliga liknande drag med informanternas intervjusvar.

3.2.5 Reliabilitet och validitet

Under arbetet med en kvalitativ studie som denna finns det en del frågor att ta ställning till. Då denna studie inkluderar intervjuer med bibliotekarier, samt att vi själva snart är färdigutbildade bibliotekarier är det möjligt att vi har en viss förförståelse i ämnet och därmed kunnat påverka resultatet. Detta är något som kan kopplas till vad Malterud (2014) skrivit om förförståelse. Vår förförståelse grundar sig i att vi i tidigare kurser under utbildningens gång när det funnits möjlighet; har fokuserat på flerspråkighet och mångkulturella bibliotek som ämnesval.

I ett försök att undvika författarnas inverkan på det sammanställda resultatet, har öppna intervjufrågor tillsammans med uppföljningsfrågor ställts till informanterna i största möjliga mån (Kvale, 2009). Det finns ett antal underrubriker inom ämnet reliabilitet och validitet, men de flesta av dessa passar bättre in under andra stycken i metodavsnittet. Exempelvis presenteras datainsamling och urval i egna delkapitel.

Om en studie är trovärdig är också något att ta ställning till i beskrivningen och tillvägagångssättet av en uppsats med kvalitativa metoder. Detta syftar till hur vi som författare på ett intresseväckande och framförallt korrekt sätt har utfört arbetet med att samla in data. I denna studie där semistrukturerade intervjuer använts, finns det en risk att vi som författare misstolkat informanternas intervjusvar. Dock får denna risk ses som relativt liten, eftersom diktafon och anteckningsblock fanns att tillgå vid intervjuerna, samt att vi i egenskap av två författare haft möjlighet att diskutera intervjuerna med varandra (Wikner, 2013).

3.2.5.1 Triangulering

I studien ingår det sex intervjuer med bibliotekarie som jobbar på olika bibliotek i Västra Götaland. Endast det faktum att de jobbar på olika bibliotek bidrar automatiskt till att studien får en viss källtriangulering. Detta eftersom bibliotekarierna får olika relationer till arbetet med flerspråkiga barn då det ser helt olika ut beroende på hur bibliotekariernas närområde ser ut. Även det faktum att en av informanterna i dagsläget främst jobbar med vuxna, jobbar hen också i stor utsträckning med familjer och på det viset ingår arbete med barn i tjänsten. Detta ger en annan aspekt till källtrianguleringen.

3.2.6 Etiska aspekter

Bryman skriver om fyra olika etiska principer att tänka på för forskare att tänka på vid kvalitativa intervjuer och de är följande; att inte försätta informanterna i fara, att informera informanterna kring intervjuens tillvägagångsätt, att inte göra intrång i den personliga integriteten och att inte bedra respondenterna (Bryman, 2012). Studiens mening är att ta hänsyn till informanternas integritet och därför kommer namn, ålder, kön eller på vilket bibliotek de jobbar på inte skrivas ut i uppsatsen för att garantera att informanterna förblir anonyma.

Intervjuerna har sedan efter sparats på en av författarnas användare på högskolans datorer för att sedan efter transkribering och färdigställd analys blivit raderade för att säkerställa informanternas anonymitet. Detta är något som kan sammankopplas med det Luo och Wildemuth förtydligar i kapitlet kring semistrukturerade intervjuer, där de skriver att det är viktigt att informanterna har gett sitt medgivande till att få vara med i studien om personuppgifter ska skrivas ut (2009).

Det är också viktigt som Kvale och Brinkmann skriver, att informanterna får veta kring studiens syfte innan intervjuens början men också att de blir informerade om att de har möjlighet att ta tillbaka sitt medgivande när som helst (2009). När det kommer till semistrukturerade intervjuer är det svårt att veta hur informanterna kommer att svara på frågorna och om det blir en diskussion. Men eftersom det är en del i processen med att utföra semistrukturerade intervjuer, är detta något som har beaktats sedan tidigare.

3.2.7 Analysprocessen

När det empiriska materialet var insamlat och transkriberat så skulle det analyseras. För att göra detta så skrevs transkriberingarna ut och sedan markerades likheter från informanterna med överstrykningspennor. Dessa likheter skrevs sedan över på lösa papper med olika rubriker som skulle vara med i analysen. Efter en första genomgång med att hitta eventuella likheter så diskuterades det om vad mer som skulle användas. Det som blev överenskommet skrevs också ner på papperna och blev empirins idealtyper. För att skriva ihop själva analysen så börjar varje delkapitel med en sammanställning av vad informanterna har sagt. Dessa svar har sedan analyserats utifrån Øroms och Schreibers teorier, och har efter det varvats med ytterligare sammanställningar och citat från intervjuerna. Varje delkapitel har sedan avslutats med en tabell med tillhörande sammanställning.

4 Resultat & analys

Här presenteras en sammanställning av resultaten från intervjuerna vilka sen analyseras med hjälp av teoriramen. Kategorierna för kapitlet är yrkesidentiteterna, flerspråkigt arbete, samarbetet samt aktiviteter och projekt.

I analysen kommer det att finnas diagram för att försöka visa på vilka olika yrkesidentiteter som författarna tycker att informanterna innehar, utifrån hur de har svarat på intervjufrågorna. Yrkesidentiteterna kommer att förkortas i tabellerna på följande sätt. Kulturförmedlaridentiteten (**KFID**), Socialarbetaridentiteten (**SAID**), Informationsförmedlaridentiteten (**IFID**), Upplevelseförmedlandeidentiteten (**UFID**), Ämnesspecialistidentitet (**ÅSID**), Dokumentalistidentiteten (**DOKID**), Informationsorganisatör (**INORG**).

4.1 Bibliotekarien och yrkesidentiteterna

Första delen av analysen handlar om två olika aspekter av hur bibliotekarierna i studien upplever det här med yrkesidentiteterna. Detta i relation till arbetet med flerspråkig litteratur samt informanternas upplevda kompetensnivå kopplat till yrkesidentiteterna.

4.1.1 Svårigheter med utbudet av flerspråkig litteratur

Hos informant tre, fyra, fem och sex går det att hitta en antydning från socialarbetaridentiteten eftersom de vet om barnens behov och de brister som finns. Hos informant ett och två som säger att det flerspråkiga arbetet har ökat, finns tydliga drag från kulturförmedlaridentiteten då de upplevs ha en bra översikt av bibliotekets samlingar, vilket hör till den grundläggande beskrivningen för just denna identitet. Detta kan till viss del kopplas till Øroms (1993) studie där de flesta av hans respondenter innehade antingen drag från kulturförmedlaridentiteten eller socialarbetaridentiteten. Sammanfattningsvis uppfattade informanterna att utbudet har ökat men inte i samma takt som behovet har. Alla respondenterna vill arbeta för att kunna uppfylla de flerspråkiga barnens behov, men är av den uppfattningen att de skulle nå fram på ett annat sätt om de kunde flera språk. Vid intervjuerna visade sig att endast informant fem själv var flerspråkig. Informant fyra hade följande att säga mer konkret kring frågan.

*Jag tänker, kan det bli bättre om jag är bättre på detta? Om jag kunde alla språken. Men sen så läser jag önskemål och sen kan jag alltid fråga. Det är klart att det skulle bli bättre om jag kunde flera språk.
(Informant fyra)*

Alla sex informanter har dessutom uttryckt svårigheter med att köpa in barnlitteratur på andra språk än svenska och skolspråken. Enligt informanterna beror svårigheterna på flera olika anledningar. Bland annat krångliga inköpsavtal, bristande språkförståelse

från informanternas sida och att det inte finns så mycket tryckt material att hitta på vissa språk.

Det har även funnits tillfällen där det är svårt att veta vilken kvalitet materialet har. Dessa inköpssvårigheter tycker författarna verkar leda till en viss frustration hos informanterna. Denna starka vilja att bemöta användargruppens behov på bästa sätt trots problem, kan kopplas till Øroms (1993) socialarbetaridentitet. Den som innehar drag av denna identitet vill som bekant vara hjälpsam mot användare och kanske främst barn.

Informant tre, fyra och sex upplever att utbudet har ökat och att fler böcker blivit utgivna på andra språk men att behoven ännu inte uppfylls, då det kan vara svårt att hitta böcker på lite mindre språk. Informant ett och två tror att arbetet har ökat när det kommer till utbud och informant ett tror att det kan ha att göra med de visningar hen har av biblioteket för SFI-elever i kommunen. Dessa visningar avslutas på bibliotekets barnavdelning och där eleverna, varav många dessutom är föräldrar blir medvetna om att det finns barnböcker på deras modersmål. Informant tre, fyra och sex svar på denna fråga kan kopplas samman med Øroms (1993) kulturförmedlaridentitet. Detta eftersom någon med en kulturförmedlaridentitet vill förmedla litteratur till biblioteksanvändarna och försöka uppfylla deras behov. Detta upplevs dock som svårt eftersom det är svårt att hitta litteratur på andra språk.

Jag kan ju bara säga hur det fungerar här, och här bedöms ju alla barn lika. Vi köper böcker på de flesta språken, sen är det ju inte så lätta att få tag på alla gånger. Det har varit mycket strul med inköpen.
(Informant 3)

Informanterna fick också frågan om de visste vilket språk som är det mest utlånade när det kommer till barnlitteratur. Utifrån deltagarnas svar är somaliska, arabiska och persiska generellt i topp bland de mest utlånade språken. Frågan därefter löd som så i vilken utsträckning upplever du att arbetet med utbudet av barnlitteratur för flerspråkiga barn har ökat sen du började arbeta? Då säger de flesta av informanterna att det har skett en ökning i arbetet med utbudet av flerspråkig litteratur för barn. Informant fem känner att hen skulle vilja att det kommer ut fler böcker, men att biblioteksanvändarna har blivit mer medvetna om att det finns böcker på deras modersmål och att biblioteket därför försöker köpa in efter deras önskemål. Svaret informant fem ger på denna fråga hör samman med Øroms kulturförmedlaridentitet (1993), eftersom att någon som innehar drag av denna identitet har stor kunskap över mediebeståndet och kan beräkna värdet av litteratur.

Kring informanternas svar om barnens egna åsikter om inköp och aktiviteter där alla informanter sa att barnen gärna får komma med idéer men att det inte är uttalat, går det att se gemensamma drag. Den obefintliga utannonseringen berodde i de flesta fall på bristande kommunikation och marknadsföring från bibliotekets sida. Här finns tydliga drag från både Øroms socialarbetaridentitet (1993) och Schreibers upplevelseförmedlaridentitet (2006). Informanterna är intresserade av både barnens tankar och idéer samt hur de upplever befintliga aktiviteter på biblioteket. Tydligare kommunikation med användarna kan också anses vara en del lösningen på detta kommunikations och marknadsföringsproblem.

*Sen är det väl lite typiskt biblioteksmässigt kan jag tycka. Alltså att vi tänker så här att, det här vill allmänheten ha och så gör vi det, för vi tror att allmänheten vill ha det. Istället för att fråga utåt vad ni vill ha och sen göra det.
(Informant fem.)*

4.1.2 Yrkesidentitet och kompetens hos bibliotekarierna

Det arbete som informanterna ägnar sig åt när det kommer till hur de förmedlar information till användare- på ett sådant sätt att de mättar de behov som uppkommer, tycker vi har en stark koppling till både den kulturförmedlande- och socialarbetaridentiteten. Detta främst på grund av det vi observerat när vi sammanställt svaren från intervjuerna. Även om Ørom (1993) bara hade en utav sina respondenter som hade drag från två yrkesidentiteter samtidigt i sin studie går det se en koppling. Detta eftersom identiteterna går samman och att det därför inte är omöjligt att en informant kan inneha flera identiteter samtidigt. Detta kan påvisas på följande sätt, att informant fem upplever att hen innehar en större kompetens att kommunicera med flerspråkiga barn tack vare sin flerspråkiga bakgrund, men också för att hen försöker hitta lösningar om det är något hen inte skulle förstå.

*Det jag inte kan tar jag reda på, och det jag inte kan, det frågar jag mina kollegor. Men jag tror ändå att jag kan i och med att jag har med mig två språk från början, vilket gör att jag också kan ha en dialog kring det. Sen kan jag ju inte säga att jag kan ett visst språk, för ofta handlar det om att köpa in en bok på det språket.
(Informant fem.)*

När det kommer till frågan i vilken utsträckning informanterna får möjlighet till kompetensutveckling svarade informant tre att hen får kurserbjudanden lite då och då, men att det inte alltid finns tid att gå på allting. Dock har informant tre liksom informant fyra gått en kompetensutbildning som sträckte sig över ett år. Informant tre fick där möjlighet att gå kurser och lära sig om olika barnverksamheter och informant fyra fick möjlighet att gå kurser för mångspråkiga bibliotek där hen fick träffa andra som jobbade med flerspråkighet. Detta upplevde informant fyra som något oerhört positivt, och informant tre sa att biblioteket haft duktiga barnbibliotekariekonsulenter som kommit med kursförslag som visar på att barnverksamheter prioriteras. Informant ett och fem upplever att de får gå på vilka kurser de vill nästan, om erbjudande kommer. Informant två däremot säger att hen inte haft någon kompetensutveckling än och vet inte riktigt heller varifrån hen skulle få det, eller vilka möjligheter det finns. Informant sex sade sig ha möjligheten att få gå på

föreläsningss dagar och dylikt, samt att hen tillsammans med sina kollegor har möjligheten att föreslå olika kompetensutvecklande identiteter. Här går det att skönja Øroms (1993) identitet kring informationsförmedling hos alla sex informanter eftersom informanterna i detta fall strävar efter att kunna förmedla information till flerspråkiga barn på ett så bra sätt som möjligt.

Jag gick ju faktiskt ett år för regionens räkning för mångspråkiga bibliotek. Det var jättebra, för då träffar man andra bibliotekarier som jobbar med mångspråkighet. Det tycker jag egentligen är en förutsättning, att man har någon typ av utbildning. Där på utbildningen fanns föredrag med de som jobbar med detta och det man inte har kunskap om innan får man inspiration till och man får också mycket tillbaka. (Informant fyra.)

Som flera av informanterna beskrev det, krävs det ingen kompetens för att jobba med flerspråkighet, men att denna roll ofta faller på en bibliotekarie som bär med sig ett brinnande engagemang. Att fem av informanterna upplevde att de får tillgång till kompetensutveckling om de vill och kan, får ses som positivt. Författarna känner väldigt tydligt att det krävs en egen vilja från bibliotekariens sida att sträva efter att kunna utvecklas i sitt arbete.

	KFID	SAID	IFID	UFID	ÅSID	DOKID	INORG
INFORMANT 1	XX	XX	X	X			
INFORMANT 2	XX	XX		X			
INFORMANT 3	XX	XX	X	X			
INFORMANT 4	XX	XX	x	X			
INFORMANT 5	XXX	XX	X	X			
INFORMANT 6	XX	XX	X	X			

Tabell 1: Bibliotekarien och yrkesidentiteterna

Vid intervjuerna kom det bland annat fram att informanterna skulle önska att de själva kunde fler språk eller att någon i personalgruppen kunde det, för att kunna underlätta arbetet med flerspråkiga barn. Studiens författare uppfattade detta som något som bekymrade informanterna och kanske skulle detta kunna åtgärdas om fler flerspråkiga bibliotekarier rekryteras.

Ørom (1993) skriver att i kulturförmedlaridentiteten ligger arbetet i att bedöma, värdera och förmedla litteratur. I identiteten ligger också att bedöma vad besökaren vill ha. Det som vi ser i denna del av analysen är att informanterna går mycket mot socialarbetaridentiteten, då en stor del av arbetet handlar om att kunna möta och söka upp besökare med annat språk. Det kommer att handla om att ge en behovsuppfyllelse till besökaren. Detta betyder också att bibliotekarien måste kunna få reda på vad besökaren söker.

Även om informanterna vid intervjuerna berättar om de svårigheter som finns när det kommer till att få tag på flerspråkig litteratur för barn så löser de det problemet med hjälp av de resurser som finns tillgängliga och ser till att stärka sin yrkesidentitet som kulturförmedlande- och socialarbetande bibliotekarier. Även om informanterna berättar att de visserligen får olika kompetensutvecklande kurserbjudanden, tycker flera av dem att det flerspråkiga arbetet är mer som ett kall än något med en specifik kompetens. Informanterna stärker också sina yrkesidentiteter genom kontakten med andra aktörer i närområdet. Även här tycker vi som författare att det tydligt går att se både den kulturförmedlande- och den socialarbetande identiteten hos informanterna.

4.2 Bibliotekarierna och det flerspråkiga arbetet

Andra delen av analysen går in mycket på hur bibliotekarierna i studien upplever att deras arbete har förändrats och hur detta kan kopplas till yrkesidentiteterna.

4.2.1 Bibliotekariernas yrkesidentiteter i förändring

Vidare ställde författarna frågor till informanterna om i vilken utsträckning de upplever att deras yrkesroll med avseende på arbetet med flerspråkiga barn har förändrats sedan de började arbeta, tyckte de flesta att den har förändrats. Det är svårt att säga om de har skett förändringar just de senaste tio åren eftersom inte alla informanter har jobbat så länge. Här påvisade alla informanterna drag från flera olika yrkesidentiteter; generellt kulturförmedlaridentiteten, socialarbetaridentiteten, informationsförmedlaridentiteten och upplevelseförmedlaridentiteten.

Specifikt ser författarna ett dominerande övertag som är uppdelad mellan kulturförmedlaridentiteten och socialarbetaridentiteten med drag av de två andra identiteterna hos informanterna. Detta kopplas samman med Øroms (1993) teori om att även om yrkesidentiteterna är olika, kan en informant inneha flera identiteter parallellt med varandra.

Informant tre och fyra upplever att det är stor skillnad med avseende på antalet språk i bibliotekets utbud. De upplever att det finns fler språk nu än vad det gjorde innan. Till dessa svar kan Øroms (1993) kulturförmedlaridentitet kopplas samman eftersom beskrivningarna kring beståndet är tydliga drag från denna identitet, vilket återigen påvisar den traditionella synen på bibliotekariens arbetssätt som nämndes ovan.

Informant två och fem pratar om en medvetenhet som de inte hade när de började arbeta som bibliotekarier, att de nu har en större förståelse för behoven som finns för flerspråkiga barn och hur komplicerat det kan vara. Utifrån detta kan en blandning av Øroms socialarbetaridentitet (1993) och Schreibers upplevelseidentitet (2006) kopplas samman eftersom informanterna ser barnens behov och förstår dem på ett annat sätt än tidigare. Informant sex tycker att hen har lärt sig mer och kan mycket mer än tidigare och här kan därför en informationsidentitet urskiljas eftersom hen kan hitta lösningar på de frågor som uppstår.

Ja, det har ju förändrats för mig för jag har lärt mig mer. Sen har det ändrats på det sättet att på mitt första jobb så fick vi beställa böcker. Då hade vi grundbestånd - några böcker själva. Men sen beställde vi från länsbiblioteken och Internationella biblioteket,

*så det var ju mycket jobb bara med att skicka beställningar, ta emot böcker, lägga in dem, skicka tillbaka. Nu är vi iallafall självförsörjande kan man säga.
(Informant sex.)*

Informant ett jämför sina upplevelser från sin tidigare arbetsplats på ett mindre bibliotek i ett flerspråkigt område jämfört med sitt nuvarande arbete på ett större bibliotek. Informanten tycker att hen hade en mer praktisk roll tidigare, där idéer uppkom och genomfördes av hen själv. På den nuvarande arbetsplatsen upplever hen att det är mer administrativt och teoretiskt där personalen planerar idéerna tillsammans och att det sedan inte alls är säkert att hen själv genomför idéerna, utan att det kan vara någon annan. Det verkar därmed enligt författarna att det kan vara så att hen har gått från en blandning av Øroms (1993) socialarbetaridentitet- och kulturförmedlaridentitet till att få drag från Schreibers (2006) upplevelseförmedlandeidentitet eftersom att hen tidigare haft ett större fokus och därför kunnat arbeta närmare biblioteksanvändarna och nu istället arbetar med användarnas upplevelser av de aktiviteter som genomförs på biblioteket.

Vid frågan kring i vilken utsträckning informanterna upplever att deras bibliotek har följt med i utvecklingen kring flerspråkig barnverksamhet sen de började, svarar majoriteten att de inte tycker att biblioteket har följt med. Informant fem tycker att hans bibliotek inte har varit jättebra på det, men att de gör vad de kan utifrån de resurser biblioteket har. Informant ett tycker att när det kommer till urval och inköp har de följt med och gör det bra, men att i övrigt tycker inte hen att de har gjort det.

Informant två säger att hen inte vet om de matchar efterfrågan på biblioteket och tycker att både hen själv och biblioteket kunde göra mer. Informant tre upplever att de försöker men att det är svårigheterna med inköp och distributionen av litteratur på andra språk som försvårar arbetet. Informant fyra tycker dock att hans bibliotek följer med bra i utvecklingen, men att allting kan bli bättre. Informant sex tycker att när det kommer till utbudet av litteratur så har hans bibliotek följt med i utvecklingen men i övrigt inte särskilt mycket.

Informant ett, två, tre och sex säger att när det kommer till utbudet har de hängt med bra, men inte annars. Här märks det att informanterna försöker tillgodose sina användares behov trots bibliotekens bristande uppdatering i verksamheten och har därför drag från Øroms (1993) socialarbetaridentitet.

Jag tycker att när det kommer till urval och det vi köper in tycker jag att man hänger med. Men annars tycker jag faktiskt inte det. (Informant ett.)

När frågan i vilken utsträckning upplever du att arbetet med flerspråkiga barn har ökat sedan du började ställdes blev det tydligt att det överlag har skett en ökning. Informant fem uttrycker behovet och efterfrågan på andra språk än svenska har ökat. Hen funderar på om det har att göra med att barnen via skolan upptäcker böcker på sitt modersmål och att de sedan för vidare den vetskapen till sina föräldrar. Men hen säger också att det skulle kunna bero på att biblioteket varit och pratat med nyblivna föräldrar på barnavårdscentralen om att möjligheten finns att kunna låna böcker på andra språk än svenska.

Informant tre uttrycker att det är större inflyttning av flerspråkiga grupper i det lokala området och att det är stor skillnad sedan tidigare. Informant fyra säger att arbetet har ökat jättemycket och att hens bibliotek varit aktiva och jobbat i projekt. Här tycker författarna att det går att finna drag från Øroms kulturförmedlaridentitet (1993) och Schreibers upplevelseförmedlaridentitet (2006) eftersom samlingarna är i fokus men också för att informanterna ser till barnens deltagande i de aktiviteter som erbjuds. Både informant ett, två och sex upplever att arbetet har ökat eftersom behoven finns överallt och att det då krävs att det är engagerad personal som aktivt jobbar med det.

Jag tror så här. Att oftast hamnar den sortens arbete på människor som brinner för det, och så kan jag tänka mig att det fortfarande är. Men att det inte längre finns ett sätt att inte längre göra det. Det finns någon på varje bibliotek eller förhoppningsvis flera, även om man inte känner spontant att det vill jag göra, eller sysslar med det, men gör det ändå. Jag kan tänka mig att det finns ett motstånd mot den här sortens verksamhet eftersom det är så komplicerat. Men att biblioteket har ett väldigt starkt uppdrag att jobba mot den här målgruppen, men också göra en omvärldsanalys kontinuerligt och anpassa verksamheten efter det.

(Informant två.)

Jag tror ju inte att man måste vara specialist för att jobba med det nu. Förr var det så, men nu finns det överallt och då får alla jobba med det på något vis. Så det vet jag liksom inte hur länge sen det har ändrats men det känns som det är något nu. Det har nog hunnit ändra sig sen jag gick ut.

(Informant sex.)

Vid frågan om i vilken utsträckning informanterna upplever att arbetet med evenemang för flerspråkiga barn har förändrats sedan de började blev svaren varierande.

Informant sex upplever att det nu är lättare att få tag på någon som biblioteket kan samarbeta med vid aktiviteter och kan fler språk än svenska. Deltagare fem säger att det är svårt att se om det har ökat eller inte eftersom hens bibliotek har barnaktiviteter för alla barn och inte specifikt för flerspråkiga barn. Informant ett säger att arbetet inte har förändrats än, men är på väg att förändras då hens bibliotek är inne i en kartläggningsprocess för att kunna locka fler flerspråkiga familjer till biblioteket.

Informant två säger att hen inte vet riktigt men skulle väldigt gärna vilja ha fler aktiviteter för lite äldre barn som är flerspråkiga och informant fyra pratar om aktiviteter för flerspråkiga barn de har i dagsläget. Informant tre däremot säger att det under många år inte fanns några pengar till programverksamhet på hens bibliotek, och att det är först på senare år de har fått det. Men oftast är programpunkterna på svenska och inte på något annat språk.

Att två av informanterna upplevde att det numera är lättare att få tag på övriga aktörer utanför biblioteksvärlden som är flerspråkiga tycker vi skulle kunna jämföras med att informanterna tyckte att samarbetet med förskola och skola har ökat. Det har möjligtvis lett till att informanterna har ett större kontaktnät än tidigare. Här kan skönjas drag från Øroms informationsförmedlaridentitet (1993) eftersom att informanterna med hjälp av bland annat tekniska lösningar kunnat kontakta andra aktörer i närområdet. Men utifrån detta går det även att finna drag från Schreibers upplevelseförmedlaridentitet (2006) eftersom informanterna med hjälp av utomstående aktörer kan förbättra programverksamheten för barn på biblioteket.

Vi hade ju de här sagostunderna ett tag. Det hade vi några gånger men inte så ofta. Men under den perioden jag jobbat så var det ju jättemånga år vi inte hade några pengar till barnverksamhet överhuvudtaget, alltså programverksamhet. (Informant tre.)

Informant fem tror att utlåningssiffrorna ökat på grund av att barnen nu vet om att de kan låna på sitt modersmål, gör de det i allt större utsträckning. Även informant fyra upplever att behovet har förändrats. Innan hade inte biblioteket så mycket böcker på andra språk och inte särskilt mycket samarbete med skolan. En anledning till att det har förändrats tror hen beror på det numera nära samarbetet med modersmåls lärarna som kommer till biblioteket med sina klasser. Informant sex tror också att behovet har ökat. Hens bibliotek har numera ett större bestånd av böcker på andra språk, och tror också att det gjort lättare för förskolorna. Detta eftersom det numera finns många barn som pratar två språk eller fler, och att det nu översätts allt fler böcker vilket underlättar om förskolorna vill jobba med modersmålet. Informant tre tycker att det har blivit förändringar på senare tid, eftersom många flerspråkiga familjer har flyttat till området, och att barnantalet därför har ökat. Informant två tror också att det har ökat, men att det är väldigt krångligt att få tag på medier. Hen tycker därför att det är svårt att matcha behov och efterfrågan för flerspråkiga barn, men att det nog blivit bättre än för tio år sedan.

Utifrån ovanstående svar går det att utläsa utmärkande drag från Øroms informationsförmedlaridentitet (1993) hos informant ett och två, där informanterna ser att behoven finns och har tankar kring möjliga lösningar. Informanterna tre, fyra, fem och sex ser att behovet har ökat och tror att det beror på en ökad medvetenhet hos användare, närmare samarbete med andra aktörer och inflyttning av människor i allt större grad. Här går det att finna drag från Øroms socialarbetaridentitet (ibid) eftersom de tre senast nämnda informanterna ser ett intresse i att förstå mänskliga faktorer, vilket är en utmärkande egenskap hos någon med en socialarbetaridentitet.

Ja, jättemycket. Innan jag började arbeta med detta fanns väldigt lite böcker och inte så mycket samarbete med skolan, utan helt plötsligt kom de på oanmält besök. Så det har blivit mycket bättre och det har ändrats jättemycket. (Informant fyra.)

Informanterna upplevde också att samarbetet med andra aktörer och en högre medvetenhet från användarnas sida är anledningarna till att flerspråkiga barns biblioteksbehov har ökat.

	KFID	SAID	IFID	UFID	ÄSID	DOKID	INORG
INFORMANT 1	X	X	XX				
INFORMANT 2	X	XX		XX			
INFORMANT 3	XX	X	X	XX			
INFORMANT 4	XX	X		XX			
INFORMANT 5	X	XX		XX			
INFORMANT 6	X	X	XX				

Tabell 2 Bibliotekarierna och det flerspråkiga arbetet

I svaren från intervjufrågorna som ligger till grund för den här delen av analysen så gav informanterna i de flesta fall breda svar som i sin tur har härlett oss som författare till att påvisa att alla informanterna har med sig delar av minst tre av Øroms (1993) och Schreibers (2006) yrkesidentiteter. I tabellen ovan framgår det tydligt att informanterna har drag från flera olika yrkesidentiteter på samma gång. Även om det bara var en av Øroms 22 intervjuade bibliotekarier som hade en delad identitet när han gjorde studien, anser vi som författare att informanternas svar i denna studie kan hänvisas till Øroms teori om att en bibliotekarie kan inneha flera yrkesidentiteter samtidigt då dessa oftast vävs samman och är svåra att urskilja. Alla informanter upplever att deras yrkesidentitet i arbetet med flerspråkiga barn har förändrats de senaste åren. Det kan bero på ett annat förhållningssätt i arbetet gentemot flerspråkiga barn jämfört med tidigare. Detta varierande arbete gör att informanterna ibland måste inneha olika identiteter samtidigt för att kunna bemöta denna målgrupp på bästa sätt.

4.3 Bibliotekarierna och samarbetet

Den tredje delen av analysen behandlar de frågor som rör bibliotekariernas och bibliotekens samarbeten med andra aktörer i samhället som arbetar med barn.

4.3.1 Bibliotekariernas samarbete med aktörer utanför biblioteket

Vid frågan om informanterna har något samarbete med aktörer utanför biblioteksvärlden kom det fram att samarbetet med förskolor och skolor är ganska stort. Informant två beskriver att hans bibliotek främst har ett samarbete i form av visningar eller sagostunder när skolorna och förskolorna själva ringer och frågar, men inget närmare samarbete. Dock är det någonting hen vill jobba med. Biblioteket samarbetar även med de personer, aktörer och organisationer som kommer och håller i de flerspråkiga sagostunderna. Informant fem beskriver samarbetet med förskolan, skolan och barnavårdscentralen på orten som ganska nära. Svaret från informant fem gällande sagostunderna kan återknytas till Schreibers (2006) upplevelseförmedlaridentitet eftersom samarbetet med andra aktörer syftar i att bland annat utöka aktiviteterna för bland annat flerspråkiga barn.

På skolan ger hen boktips till eleverna och hjälper klasser när de kommer på besök på biblioteket. För förskolan består samarbetet i att hålla i bland annat sagostunder. På skollov har informant fem också samarbete med skolorna och då i form av pyssel och olika aktiviteter. Sedan är hen också ute på barnavårdscentralen och informerar om att biblioteket har böcker på andra språk och delar ut broschyrer om barn med flera språk för nyblivna föräldrar.

Även informant fyra beskriver samarbetet med förskolor och skolor som väldigt nära och att det är just de aktörerna de satsar på. Samarbetet sker i form av bland annat visningar, sagostunder och läsprojekt där hen tillsammans med sina kollegor är ute på skolor och bokpratar. Hen beskriver samarbetet med modersmålsklasser som särskilt nära. Informant sex säger att de främst samarbetar med förskolor och då i form av olika projekt. I övrigt har de också haft samarbete med en språkpedagog. Dessa svar går till viss del att koppla till det Ørom (1993) skriver om den kulturförmedlande identiteten, där bibliotekarien har god uppfattning om hur litteratur ska förmedlas till biblioteksanvändarna på bästa sätt. Men informanternas svar här går även till viss del Schreibers (2006) tillägg om den upplevelseförmedlande identiteten, eftersom mycket tid läggs ned på olika interaktiva aktiviteter för biblioteksanvändarna.

Hen beskriver också att de har samarbete med andra föreningar, som Studieförbundet, men som inte berör barnverksamheten. Informant tre beskriver att de också har ett samarbete med förskolor och skolor, men kanske främst förskolor. Hen förklarar det som att förskolorna kommer till biblioteket i språkhänseende. När det kommer till samarbetet med skolor sker detta främst genom att informant tre tillsammans med en kollega är ute i skolklasser och bokpratar. Informant ett säger att de bjuder in skolklasser till alla aktiviteter eller så ringer de själva och bokar in sig. I och med dessa svar tyckte vi att såg en parallell till den informationsförmedlande identiteten som Ørom (1993) har med bland sina identiteter.

Vid frågan om informanterna kunde se en ökning eller minskning kring samarbetet med förskolor och skolor i arbetet med flerspråkiga barn sedan de började, svarade nästan

alla informanter att det samarbetet har ökat. Informant sex säger att det går i vågor, eftersom samarbetet ofta sker i samband med olika projekt, och när projektet sedan tar slut minskar samarbetet något. Informant fyra upplever att det har ökat i och med att de just nu ingår i ett projekt med områdets skolor. Informant två säger att hans bibliotek inte har något närmare samarbete med områdets skolor och förskolor mer än om skolorna själva ringer och bokar in en visning eller vill vara med vid en sagostund.

Dock upplever hen att när biblioteket haft visningar för skolklasser från stadens flerspråkiga ytterområden har dessa barn därefter återkommit på fritiden tillsammans med sina föräldrar, vilket informant två upplever som något positivt. Informant fem tycker att samarbetet har ökat och att förskolorna är väldigt drivande, vilket bidrar till att hen och hans kollegor köper in fler böcker på andra språk och engagerar sig mer när det kommer till flerspråkiga barns biblioteksbehov. Informant tre tror att samarbetet har ökat överlag, men att det inte går att skilja på barn med svenska som modersmål och barn med annat modersmål än svenska på det sättet. Informant ett uppger bara lite snabbt att samarbetet definitivt har ökat. Här tycker vi att det kommer in flera av identiteterna, främst Schreibers (2006) upplevelseförmedlande men även till viss del Øroms (1993) kulturförmedlande, samt så tycker vi också det finns drag av socialarbetaridentiteten. Detta framförallt på grund av hur informanterna svarade på våra intervjufrågor.

Vi som författare kan se att här återkommer informanterna till att de vill se till flerspråkiga barns behov av extra stöd på biblioteket. Informant fyra och sex förknippar ökningen med ett aktivt arbete i projekt, vilket kan kopplas till informationsförmedlaridentiteten. Detta eftersom informanterna här förmedlar de tjänster biblioteket erbjuder till skolor och förskolor. Svaret från deltagare två och fem däremot går att koppla främst till socialarbetaridentiteten Ørom (1993) där informanten ser möjligheterna och vill ha ett närmare samarbete i framtiden.

Det har ju ökat ja. Förskolorna de är alltid på kring allting. De är ju där hela tiden och trycker på. Det är ju de som gjort att vi köper in mer och engagerar oss mer. (Informant fem).

Informanterna kan också bjuda in andra aktörer i kommunerna för lite mindre projekt så som för en serietecknarkurs eller skrivarcirklar där en författare kanske bjuds in. Dock är det inget specifikt för just flerspråkiga barn. Informant sex beskriver samarbetet med andra aktörer på följande sätt:

*Mest förskolor. Jag tänker vad som får plats i begreppet. Vi samarbetar ju med Hyresgästföreningen och Studieförbundet. De får synas med sin logga. Men just nu är det ingen som kommer och hjälper till med flerspråkigheten, det var när språkpedagogen kom i så fall.
(Informant sex)*

Svaret från informant två kring detta kan däremot sättas samman med den informationsförmedlaridentiteten eftersom informantens vilja att kunna lösa den bristfälliga kontakten med skola och förskola, finns där. Övriga informanter har ett tätt samarbete med skola, förskola och andra aktörer och här kan därför flera olika identiteter uttrönas. Utifrån dessa svar tycker vi som författare att det går att se Øroms (1993) kulturförmedlande identitet hos informanterna. Vi kan även konstatera att informanterna jobbar mycket med barnens behov och därför även har drag från den informationsförmedlande identiteten där informanterna omvärlds bevakar det lokala området för att behoven ska kunna uppfyllas. Det kan i vissa fall också finnas möjliga drag från Schreibers (2006) upplevelseförmedlande identitet där informanterna förmedlar aktiviteter till områdets utomstående aktörer för att möta den aktuella målgruppens behov och efterfrågan.

Informanterna fick frågorna om de tidigare jobbat med flerspråkighetsprojekt eller gör det i dagsläget, och vad detta projekt i sådana fall innebär/innebar? På dessa frågor blev svaren varierande vilket visar sig på så sätt att vissa har varit aktiva i flera projekt, andra inte alls så mycket. Informant fem beskriver det projekt hen själv är involverad i just nu. Projektet innebär att de jobbar med två förskolor för att kunna inspirera föräldrar till att läsa för sina barn. Den ena förskolan ligger ute på landet där de flesta av barnen har svenska som modersmål medan den andra förskolan ligger i en tätort där många av barnen har ett annat modersmål än svenska.

Informant fem beskriver utmaningarna med projektet, där de i början funderade hur det skulle gå till när de skulle skicka sagopåsar till förskolan med flerspråkiga barn. Hur många språk är det? Hur ska vi kunna tillfredsställa det? var några av frågorna som uppkom. Hen beskriver också utmaningarna med att göra enkäter åt föräldrarna till barnen. Flera av föräldrarna har inte svenska som modersmål och några kan heller inte läsa och informant fem fick då göra frågorna mer lättförstådda. Dock beskriver hen det som att det gav nya insikter och andra sätt att tänka på. Som sagt skiljer sig svaren på denna fråga mellan informanterna och där med skiljer sig till viss del även vilka identiteter som det går att dra paralleller till, men vi tyckte främst att det gick att dra dessa kopplingar till socialarbetaridentiteten.

... Som något så självklart som, titta en enkät! Kan man väl ge till föräldrarna på den här flerspråkiga skolan på svenska med tre sidor med massa frågor. Men då kom chefen och sa att det inte går. Jag har de som inte ens kan läsa. Ja, just det. Då får man tänka tillbaka och fundera på hur man ska korta ner och göra det förståeligt för de som inte kan språket.

(Informant fem)

Informant fyra beskriver sitt engagemang i flera tidigare projekt. Bland annat har hen jobbat med ett projekt tillsammans med skolan där flera elever fick läsa samma bok, där det sedan gjordes en uppföljning. Hen har också varit involverad i ett projekt där elever i modersmålsklasser bland annat fick läsa böcker på sina modersmål och skriva ned sina drömmar.

Informant sex beskriver arbetet i ett projekt på sin tidigare arbetsplats. Detta var ett samarbete med förskolan och handlade om läsning. Dock var det inte specifikt riktat till flerspråkiga barn. Hen har också haft ett samarbete med en språkpedagog då de hade sagostund på flera olika språk via utbildningsradion. Informant tre beskriver inget särskilt projekt hen har varit involverad i, utan snarare de aktiviteter biblioteket erbjuder. Informant två beskriver att biblioteket en kväll i månaden har aktiviteter i samband med att månadens språk väljs ut på biblioteket. Då brukar det vara barnaktiviteter på det eller kring det språket för att sedan gå över till programpunkter för vuxna.

Informant ett beskriver det projekt hen var involverad i på sin tidigare arbetsplats. Projektet var en lässatsning för alla barn egentligen, men då informant ett tidigare jobbade i ett flerspråkigt område valde de att rikta in sig på barn som hade annat modersmål än svenska. Till dessa svar så tycker vi främst att det passar med Øroms (1993) beskrivningar av den kulturförmedlande identiteten och den socialarbetande identiteten men även till viss del Schreibers (2006) upplevelseförmedlande identitet. Projektet genomfördes i samarbete med en skolklass med nästan enbart nyanlända barn. Hen beskriver det så här:

Grundtanken är väl att de ska på något sätt fastna i det som kallas för lustfyllt läsande, att de ska tycka att det är roligt. Nu är ju det här väldigt små barn och vissa har inte varit i Sverige speciellt länge. Och då fick man tänka kring vad ska de intressera sig för? Böcker och läsande när de kanske inte ens börjat läsa. Då fick man hitta olika aktiviteter och olika sätt att få dem intresserade och tycka att det var roligt.

(Informant ett)

Vid frågan om vilka aktiviteter biblioteken erbjuder flerspråkiga barn lämnades olika svar. Vissa har aktiviteter särskilt riktade åt flerspråkiga barn medan andra har en mer allmän inriktning. Informant fem säger att de utöver de allmänna aktiviteterna med bokprat och pyssel har de något som heter tvillingpaket. Det innebär att det är en bok på modersmålet och en bok på svenska som lånas ut i ett paket. Dessa lånas ofta ut i samarbete med förskolan. Femte informantens bibliotek anordnar inga flerspråkiga sagostunder, men det är något hen har funderat på med tanke på sin egen tvåspråkiga bakgrund. Sen upplever hen att det är något som biblioteket skulle kunna anordna tillsammans med utomstående som kan flera språk.

Informant fyra beskriver att de anordnar visningar för modersmålsklasser men också sagostunder en gång i veckan. Sagostunden utförs då av en modersmålslärare på ett

annat språk än svenska. Modersmåls läraren har innan dess fått gå en utbildning av en av informant fyra kollegor för att kunna känna sig bekväm med att hålla i sagostunden. Informanten beskriver att det i början inte kom så mycket barn, men efter att hen och hans kollegor informerat skolor och förskolor om detta är det jättemånga barn som kommer. Hen beskriver det som en slags samlingspunkt och tycker det är roligt att det är så många barn som kommer och lyssnar. Utifrån svaren som dessa två informanter gav på denna fråga tycker vi att de identiteter som passar in bäst är Schreibers upplevelseidentitet och till vissa drag Øroms (1993) socialarbetaridentitet och informationsförmedlaridentitet. Detta främst då informanter satsar på aktiviteter i första hand och sedan arbetar till viss del utåtriktat och till viss del med att visa vad som finns på biblioteket

Informant tre säger att när hen håller i sagostunder för de barn som inte kan så bra svenska, sker läsningen samtidigt som bilder från böckerna visas i diabilder på storskärm så att alla kan hänga med. Hen säger också att biblioteket har köpt in böcker där barnen kan träna på språket och göra olika övningar. Informant tre berättar att de tidigare hade flerspråkiga sagostunder några gånger. Då kom hela klasser dit för att lyssna på sagostunder på olika språk runt om i biblioteket. Hen upplever att det dock är svårt att få tag på folk som pratar de olika språken. Utifrån denna informants svar går det att göra kopplingar till Øroms kulturförmedlaridentitet (1993) eftersom hen har stor kunskap om bibliotekets samling och vet vad som behövs köpas in. Samtidigt finns här drag från Schreibers (2006) upplevelseförmedlingsidentitet då hen är engagerad i sagostundens upplägg för att barnen ska kunna få en sådan bra läsupplevelse som möjligt.

*Då har vi oftast sådana stora grupper med 25-30 barn och då går det ju inte att sitta med barnen runt omkring sig. Då kan de ju bara vara 6-7 stycken som kan se bilderboken. Så på så sätt har vi jobbat med det språkliga.
(Informant tre.)*

Informant sex säger att de inte har fasta barnaktiviteter, men att de aktiviteter biblioteket erbjuder ofta sker under lov. Dock brukar dessa aktiviteter inte ske specifikt med tanke på arbetet med flerspråkighet, men att det kommer barn med olika språkbakgrund. Informant ett säger att de inte har specifika aktiviteter för flerspråkiga barn utan att de får delta på de allmänna aktiviteterna. Informant ett säger dock att det är något hens bibliotek vill arbeta med och att det är beklagligt att det inte sker.

Informant ett tror att när biblioteket har gjort klart sin kartläggning, marknadsfört aktiviteterna och har personal som är flerspråkig kan de erbjuda flerspråkiga barnaktiviteter. Hen säger dock att det är svårt att hyra in utomstående aktörer för att det därför blir kortsiktigt och att om de ska ha en professionell verksamhet måste de ha personal som kan jobba med detta. Då krävs det också pengar, men att så är det med det mesta säger informant ett. Hos informant ett märks en stark vilja att kunna göra mer riktade barnverksamheter, men att hen känner en viss frustration. Därför kan dessa tankar knytas samman med Øroms socialarbetaridentitet (1993) eftersom informanten ha ett starkt engagemang i frågor som rör barn och familjer.

Informant två säger att de alltid har en verksamhet som riktar sig till barn, men att de utöver de allmänna barnaktiviteterna har visningar för klasser och flerspråkiga sagostunder i bibliotekets satorum en gång i veckan. Hen säger att när det gäller den

mångspråkiga verksamheten krävs det att de aktiviteterna sker en viss dag och ett visst klockslag kontinuerligt, för att folk till slut ska komma på till exempel sagostunderna. Det kanske dröjer ett par gånger innan just den språkgruppen kommer på sagostunden och då måste det finnas en rutin säger informant två. Utifrån dennes svar går det att återknyta till Schreibers (2006) upplevelseförmedlande identitet eftersom informanten underströk att hans bibliotek alltid har en barnverksamhet och att informant två därmed alltid är intresserad av hur barn upplever verksamheten.

*Vi har ju alltid en verksamhet som riktar sig till barn. Vi har sagostunder på flera språk en gång i veckan. Så det är en sådan stående programpunkt. Vi har upplevt att det är nyckeln till framgång att det i all typ av verksamhet att det finns en rutin. Så här varje söndag klockan två, varje lördag klockan två eller tisdag halv tolv. För då lär sig folk när och var det händer. Framförallt när det gäller den mångspråkiga verksamheten för att locka den typen av grupper. Om vi till exempel har sagostund på arabiska kanske det dröjer fem gånger innan de som vi hoppas ska komma hit, det vill säga de som behöver lyssna på en saga på arabiska kommer och har fått reda på det och uppmärksammat det.
(Informant två)*

	KFID	SAID	IFID	UFID	ÄSID	DOKID	INORG
INFORMANT 1	XXXX	X	X	X			
INFORMANT 2	X	X		XXXX			
INFORMANT 3	XXXX	x	X	X			
INFORMANT 4	X		X	XXXX			
INFORMANT 5	X	XXXX		X			
INFORMANT 6	X	XXXX	X	X			

Tabell 3 Biblioteket och samarbetet

I analysen av dessa frågor kom vi som författare fram till att det var två av sex informanter som huvudsakligen passade in på en av tre specifika identiteter. Denna del av analysen är den som tydligast har haft en specifik uppdelning av identiteterna istället för att varje informant har delar av fler olika identiteter. Detta skulle kunna bero på att denna del av analysen är mer konkret än de två tidigare analysdelarna och att informanterna därför uppfattar samarbetet med andra aktörer på ett sätt. Dock är det intressant att se att det är två informanter som hör till Øroms kunskapsförmedlaridentitet, två informanter som passar med socialarbetaridentitet och två stycken som hör samman med informationsförmedlaridentiteten (1993). Författarnas tanke kring detta är att det visar tydligt hur olika informanterna ser till sin yrkesidentitet och att det kan bero på varierande yrkeserfarenheter men även sett till hur olika informanternas hembibliotek arbetar med omvärldsbevakning i lokalsamhället.

Det kom fram redan under tidigare frågeställning att samarbetet med förskolor och skolor har ökat, men här visas också omfattningen av samarbetet. Det visade sig också finnas aktiviteter och projekt i olika utsträckning på de olika biblioteken. Aktiviteterna och projekten hade ofta inslag av någon form av litteraturförmedling och/eller

språkutveckling. Detta kan visa på det som nämnts innan, om att omvärldsbevakningen från bibliotekariernas sida sker i allt större utsträckning. Detta samarbete med utomstående aktörer påverkar bibliotekariernas yrkesidentitet på så sätt att de nu har ett mer mångfacetterat uppdrag än tidigare och har fler aktörer att förhålla sig till för tillsammans kunna uppfylla biblioteksanvändarnas behov.

Hur informanterna ser till sin yrkesidentitet i anknytning till samarbetet med utomstående aktörer skiftar beroende på var de arbetar någonstans. Några av informanterna pekade på att språkförbristningarna bland personalen var en av anledningarna till att flerspråkiga sagostunder inte hölls i dagsläget. Detta visar på att, trots att informanternas bibliotek har större kontaktnät än tidigare, så krävs det mer engagemang från bibliotekariernas sida för att ett samarbete med flerspråkiga aktörer ska kunna ske. Detta kan återigen knytas samman med idéerna om att det ligger i bibliotekariens arbetsuppgifter att kunna skapa ett nätverk och knyta kontakter med utomstående aktörer som kan hålla i aktiviteter på andra språk.

5 Diskussioner och Slutsatser

En övergripande diskussion om innehållet i analysen som ställs mot den tidigare forskningen.

Vi hade vid studiens början en föreställning om att den ökade immigrationen av flerspråkiga barn till Sverige leder till att bibliotekariers upplevelser av sin egen yrkesidentitet är i en förändringsfas och att de tidigare yrkesidentiteterna som Ørom (1993) och Schreiber (2006) tagit fram, därmed håller på att utvecklas. Oftast kunde flera identiteter finnas parallellt med varandra hos informanterna och det var sällan det fanns utmärkande drag från endast en identitet. Denna föreställning stämmer överens till viss del, men inte alltid av den anledning vi hade en föreställning om. Informanterna pratade om att arbetet med flerspråkiga barn ökat, men att det inte bara berodde på den ökade immigrationen, utan också på att bibliotekspersonalen blivit allt mer medvetna om behoven som finns. Därför har det också bidragit till att användarna själva blivit medvetna om att biblioteket kan erbjuda dem litteratur och aktiviteter på deras modersmål.

Detta kan därför återknytas till det Widell och Mlekov (2013) skriver om den interkulturella kompetensen som ger en djupare förståelse för användargruppen och i detta fall, öppnar bibliotekariernas sinnen. Däremot upplevde informanterna att de inte alltid hade den kompetens som behövs för att möta användarnas behov. De uttryckte att de i största möjliga mån fick tillgång till kompetensutveckling om så önskades, men att de själva måste vilja utvecklas. Detta kan därför sammankopplas med Moores (2004) idé om en bibliotekarielicens som räcker i ett antal år, för att sedan förnyas.

Denna medvetenhet hos informanterna skulle också kunna vara en följd av att de uppfattade vikten av omvärldsbevakning kring sitt närområde. Det är inte alla gånger informanterna hade tid eller möjlighet att ständigt omvärldbevaka, men att de upplevde att det var något som borde göras. Detta är något som Rydsjö, Limberg och Hultgren (2010) också uttryckligen beskriver som något som är grundläggande från bibliotekariens sida. Informant två beskrev bland annat vikten av att kunna omvärldsbevaka sin närhet för att hitta möjliga aktörer som kan flera språk. Något som kom fram här var bristen av litteratur på vissa språk och att det bara trycktes böcker skrivna av svenska författare översatta till andra språk. Här kan kopplingar dras till det Gustafsson Chen (2011) skriver om vikten av att kunna tillgång till böcker skrivna av utländska författare för att på så sätt se till att barnen kan relatera till sitt ursprung.

Ändå är det inte alltid det finns tillräckligt med vilja eller resurser, vilket kan återknytas till det Wagenius (2004) skriver i sin uppsats; om svårigheterna med att fokusera på användare med annan etnisk bakgrund. Detta bidrar därmed till att begreppet mångkulturellt bibliotek än så länge bara är tomma ord. De skillnader som har skett kan jämföras med det Weisbjerg och Elbeshausen (2006) skriver om vad som hänt i det danska samhället. Landets minoritetsgrupper har blivit mer integrerade vilket också har gjort att biblioteken arbetar hårdare med att tillfredsställa deras biblioteksbehov. Informanterna påpekade därför vikten av kommunikation. Därför ska en öppen dialog föras med användarna som ett svar på de möjliga problem som finns med att tillgodose

användarna på biblioteken och för att kunna bortse från ett traditionellt bibliotekssynsätt, kan därför kopplas samman med Harryssons och Joëlsons uppsats (2006). Här är det tydligt att kommunikation med användarna framstår som en viktig beståndsdel.

Vi var också utöver yrkesidentiteten och dess möjliga förändringar, också intresserade av hur informanterna arbetade med utomstående aktörer kring arbetet med flerspråkiga barn. Detta samarbete med utomstående aktörer kan göra att informanternas yrkesidentiteter påverkas och gör deras yrkesuppdrag mer mångfacetterat än det har varit tidigare. Här fick vi en inblick i en rad olika projekt som informanterna deltagit i. Projektdeltagandet har visat sig bidra till positiva möjligheter att kunna utveckla den ordinarie biblioteksverksamheten ytterligare. Dessa tankar är något som härleder till Björkmans (2014) funderingar kring vikten av dialog för att kunna utveckla beståndet men också programverksamheten. Att just skolan och förskolan var viktiga samarbetspartners var något som alla informanter pratade om, men att intresset kring flerspråkiga barns biblioteksbehov också var stort från skolan och förskolans sida var inte något vi hade reflekterat över innan.

Almqvist-Tangen och Hedenström (2011) har i sitt projekt med lokala språknätverk dock kommit fram till att två viktiga grupper där var barnbibliotekarier och förskolelärare. Detta skulle därför kunna sammankopplas med det ökade samarbetet mellan bibliotek och förskolor. Det visar på det Rydsjö, Limberg och Hultgren (2010) skrivit tidigare, nämligen vikten av att en barnbibliotekarie ska kunna arbeta in mot biblioteksverksamheten och ut mot samhället. Men trots det ökade samarbetet var det inte många av informanterna som erbjöd särskilda aktiviteter för flerspråkiga barn, så som sagostunder.

Många gånger var aktiviteterna endast på svenska. Men utbudet av de så kallade allmänna barnaktiviteterna på svenska kan dras samman med Axelssons (2010) upplevelser från sina observationer i flerspråkiga områden, där trots att många av barnen är flerspråkiga anordnas aktiviteter på svenska. Vikten av just aktiviteter på sitt eget modersmål är ju just som tidigare forskning påvisat, viktig för språkutvecklingen, något som kan återknytas till Quirks (2014) idé om att om arbetet med barnens modersmål sker redan när de är små, kan de lättare lära sig andra språk. Dock så var de aktiviteter som erbjöds flerspråkiga barn ofta kopplade till språkutveckling och inte nöjesläsning, vilket Sandin (2011) påvisat.

6 Kunskapsanspråk, kritiska reflektioner och vidare forskning

En avslutande diskussion med tankar kring lärdomar som dragits, eventuella problem som uppstått och om studiens ämne kan vara intressant för framtida forskning.

Det är svårt att göra generella slutsatser utifrån de sex intervjuer med bibliotekarier som gjorts, men det var heller inte syftet med studien. Åsikterna, tankarna och reflektionerna hör till de sex informanterna och det är därför heller inte säkert att de går i linje med det bibliotek de arbetar på. Utgångspunkten var ändå att just få veta hur bibliotekarier tänker kring sitt arbete och därför är studiens perspektiv just ur deras synvinkel.

Däremot är det svårt att säga om bibliotekariernas yrkesidentitet har förändrats de senaste tio åren eftersom alla har jobbat olika länge, vilket kan ses som något problematiskt. Det har funnits en viss problematik kring att informanterna har olika syn på sin yrkesidentitet och kanske särskilt begreppet flerspråkighet. Här skulle det kunna diskuteras om informanterna har olika uppfattning vad begreppet innebär beroende på hur länge de har arbetat och hur lång tid det har gått sedan de tog sin bibliotekarieexamen. Det går också att ifrågasätta den förförståelse som studien innehar, då vi själva är biblioteks- och informationsstudenter och därför har en viss förståelse för det informanterna uttryckt.

Sett till tidigare forskning saknades det ett internationellt perspektiv utifrån bibliotekariers syn på arbetet med flerspråkiga barn vilket också kan ses som en nackdel. Det har dock gått att finna forskning ur ett nordiskt perspektiv. Vissa av dessa texter nu har några år på nacken och att det går därför att ifrågasätta dess relevans i dagsläget.

En förhoppning är att denna rapport i sin tur ska hjälpa till att utveckla barnbibliotekariers kunskap kring verksamheten rörande detta ämne. Detta för att de i framtiden bättre ska kunna möta behoven som finns hos den specifika användargruppen. Det underlättar sedan för att kunna uppfylla kraven i bibliotekslagen och se till den demokratiska roll biblioteken har i samhället. Men även utomstående aktörer skulle kunna ha nytta av en sådan studie. Kanske skulle Sveriges kommunpolitiker kunna fundera över hur de ska kunna förhålla sig till flerspråkiga barn och bibliotekariens roll i kommunernas biblioteksplaner? Detta borde ske för att på så sätt uppfylla kraven i bibliotekslagen och se till den demokratiska roll biblioteken har i samhället som skrevs i stycket ovan. En fundering från författarnas sida är också om detta är något som borde diskuteras på utbildningsnivå, för att framtida biblioteks- och informationsvetare ska kunna föra diskussionen vidare. Dock skulle det i framtiden vara intressant att kunna göra en liknande studie av större mått under en längre tid med ett större antal informanter. I och med ovanstående formuleringar tycker vi som författare att det är viktigt att barnbibliotekarierna håller sig ajour med hur det flerspråkiga området är uppbyggt och i vilken utsträckning som det flerspråkiga arbetet utvecklas. Detta borde framförallt ske genom att de håller sig uppdaterade med vilka språkgrupper som är relevanta i deras närområde beroende på vilka immigranter som flyttar in.

7 Källförteckning

Almqvist-Tangen, G. & Hedenström, S. (2011) Innovative collaboration connected with language development in young children. *Scandinavian Library Quarterly*, 44(3) ss. 9-11.

URI: <http://slq.nu?article=sweden-innovative-collaboration-connected-with-language-development-in-young-children> [2015-04-20]

Atlestam, I. (2012). Det mångspråkiga biblioteket - en nödvändig utopi. I Atlestam, I. Myhre, R. (Red.) *Det mångspråkiga biblioteket -en nödvändig utopi*. Lund: BTJ Förlag.

Axelsson, M. (2010). Flerspråkighetsutveckling – ett samspel mellan barn och vuxna. I Rydsjö, Kerstin, Hultgren, Frances, Limberg, Louise (red.) *Barnet, platsen, tiden: teorier och forskning i barnbibliotekets omvärld*. Stockholm: Regionbibliotek Stockholm. S. 75-102.

Bergström, G. Boréus, K. (2012) Idé- och ideologianalys. i Bergström, G. Boréus, K. (Red.) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur

Björkman, P. (2014). Folkbibliotekens uppdrag med avseende på litteracitet och flerspråkighet hos kortutbildade vuxna med svenska som andraspråk. I *Mötesplats inför framtiden 2014, Mötesplats Borås*. Borås, Sverige 13-14 oktober 2014 ss. 1-11. URI: <http://www.hb.se/Global/BHS/Mötesplats/Mötesplats2014/Paper/BjorkmanPeter.pdf> [2015-04-22]

Bryman, A. (2012). *Social research methods*. 4 uppl. Oxford: Oxford University press.

Carlsson, A. & Sofia N. (2004). Bibliotekarie på 2000-talet. En studie av bibliotekariens förändrade yrkesroll och professionalism, Magisteruppsats, Bibliotekshögskolan, Borås. Borås, Högskolan.

URI: <http://hdl.handle.net/2320/1112> [2015-04-04].

Förenta Nationernas generalförsamling (1989) *Barnkonventionen - FN:s konvention om barnets rättigheter* UNICEF: Sverige

Gunnarsson, R. (2002). *Validitet och Reliabilitet*.

URI: <http://infovoice.se/fou/bok/10000035.shtml> [2015-04-28]

Gustafsson, Chen, A. (2011). *Utmaningar och inspiration - mångspråkigt biblioteksarbete för barn och ungdomar*. Stockholm: Stockholms stadsbibliotek, Internationella biblioteket.

Gustafsson C (2014). *Skolbibliotekariens yrkesroll: Hur fem skolbibliotekarier i olika kommuner uppfattar sin yrkesroll*, Kandidatuppsats, Bibliotekshögskolan, Borås. Borås, Högskolan.

URI: <http://hb.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A858544&dswid=-6948>

Hamarshid, H. (2003). *Folkbibliotek -en väg till integration*, Magisteruppsats, Bibliotekshögskolan, Borås. Borås, Högskolan.

URI: <http://bada.hb.se/handle/2320/1036> [2015-04-28]

Harrysson, E. & Joëls, E. (2006) Utan biblioteket, det är tråkigt En grupp flerspråkiga barns interaktion med tre bibliotek, Magisteruppsats, Bibliotekshögskolan, Borås. Borås, Högskolan.

URI: <http://bada.hb.se/handle/2320/1459> [2015-04-22]

IFLA (2014) IFLA:s mångkulturella biblioteksmanifest.

URI: http://www.ifla.org/files/assets/library-services-to-multicultural-populations/publications/multicultural_library_manifesto-sv.pdf [2015-04-03]

Johansson, B. (2010). Barnbibliotekariers och forskares barnperspektiv. I Rydsjö, Kerstin, Hultgren, Frances, Limberg, Louise (red.) *Barnet, platsen, tiden: teorier och forskning i barnbibliotekets omvärld*. Stockholm: Regionbibliotek Stockholm.

Järtelius, A. (2015). *Rollteori*.

URI: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/rollteori> [2015-06-22]

Kvale, S. Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Kåring-Wagman, A. (2008). *Bibliotekarien och professionen*. Stockholm: Svensk Biblioteksforening

URI: <http://www.biblioteksforeningen.org/material/bibliotekarien-och-professionen-en-forskningsoversikt-2/>

Ladberg, G. (2003). *Barn med flera språk: Tvåspråkighet och flerspråkighet i familj, förskola, skola och samhälle*. Stockholm: Liber AB.

Luo, L. & Wildemuth B.M. (2009) *Semistructured Interviews i Wildemuth B.M. (red.) Applications of Social Research Methods to Questions in Information and Library Science*. Westport, Connecticut: Libraries Unlimited.

Malterud, K. (2014). *Kvalitativa metoder i medicinsk forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Quirk, Y. (2014). *Om man börjar från början. Litteracitetspraktiker i flerspråkiga familjer med små barn*. Masteruppsats, Bibliotekshögskolan, Högskolan i Borås. Borås: Högskolan.

URI: <http://hdl.handle.net/2320/13407> [2015-04-08].

Rydsjö, K. Limberg, L. & Hultgren, F. (2010). *Det samtida barnbiblioteket- ett bibliotek i barnens tjänst*. I Rydsjö, Kerstin, Hultgren, Frances, Limberg, Louise (red.) *Barnet, platsen, tiden: teorier och forskning i barnbibliotekets omvärld*. Stockholm: Regionbibliotek Stockholm.

Sandin, A-S. (2011). *Barnbibliotek och lässtimulans: delaktighet, förhållningssätt, samarbete*. Stockholm: Regionbibliotek Stockholm.

Schreiber, T (2006). *Bibliotekarprofessionen siden 1960'erne*. I Schreiber, Trine & Elbeshausen, Hans, (red.) *Bibliotekarerne: En profession i et felt af viden, kommunikation og teknologi*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

SFS 2013:801. *Bibliotekslag*. Stockholm: Kulturdepartementet.

Svenskbiblioteksforening (2008). Framgångsrikt, men förbisett- om bibliotekens betydelse för integration.
URI: <http://www.biblioteksforeningen.org/material/framgangsrikt-men-forbisett-om-bibliotekens-betydelse-for-integration/> [2015-04-08]

Wagenius, L. (2006). Mångkulturell bibliotekariekompetens - En litteraturstudie och intervjuer med bibliotekarier och chefer vid Malmö stadsbibliotek. Magisteruppsats, Avdelningen för ABM Lunds universitet. Lund: Universitetet. URI: <http://www.lu.se/lup/publication/1326318> [2015-04-10].

Weisbjerg, B. Elbeshausen, H. (2006) "Ildsjælernes professionalisering. Fra indvandrerbibliotekar til integrationsbibliotekar" I Schreiber, Trine & Elbeshausen, Hans (red.): Bibliotekarerne. En profession i et felt af viden, kommunikation og teknologi. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Widell, G. Mlekov K. (2013). Hur möter vi mångfalden på arbetsplatsen? Lund: Studentlitteratur.

Wikner, E (2013). Trovärdighet/Validitet & Reliabilitet.
URI: <http://www.specped.su.se/sj%C3%A4lvst%C3%A4ndigt-arbete/3-att-skriva-sj%C3%A4lvst%C3%A4ndigt-arbete/trov%C3%A4rdighet-validitet-reliabilitet> [2015-11-16]

Ørom, A. (1993) *Bibliotekariske identiteter, formidlingsarbejde og arbejdsorganisering* Biblioteksarbejde, 14(39). s.37-43

Bilagor

Bilaga 1

Intervjuguide

Personlig information

Vilka arbetsuppgifter jobbar du med?

Beskriv vem du är lite kort?

Hur länge har du arbetat som bibliotekarie?

- Hur har arbetet med flerspråkiga barns biblioteksbehov förändrats under tiden du har jobbat med detta?

Tidigare arbetsliv

- Har du tidigare arbetat med flerspråkiga barn utanför biblioteksvärlden?
- Har du tidigare arbetat med flerspråkighetsprojekt för barn på bibliotek?
- I sådana fall vad gjorde du då?

Arbetet i nuläget

Hur arbetar du i dagsläget med flerspråkiga barn på biblioteket och har du några samarbeten med andra aktörer?

- projekt?
- aktiviteter?
- sagostunder?
- i samarbete med förskolor/skolor?

Hur upplever du att bibliotekslagens mål kring flerspråkiga barn efterföljs på ditt bibliotek?

- (I bibliotekslagen står det att barn med ett annat modersmål än svenska är en prioriterad användargrupp på bibliotek.)

Jämförelser

I vilken utsträckning upplever du att arbetet med flerspråkiga barn har ökat sedan 2001?

- Vid ökning, vad tror du att den beror på?

I vilken utsträckning upplever du att arbetet med evenemang för flerspråkiga barn har förändrats sedan 2001?

I vilken utsträckning upplever du att arbetet med utbudet med barnlitteratur för flerspråkiga barn har ökat sedan 2001?

Vilka språk är de mest utlånade när det kommer till barnlitteratur i ert bestånd?

Går det att se en ökning eller minskning kring samarbetet med förskolor och skolor i arbetet med flerspråkiga barn sedan 2001?

Yrkesroll

I vilken utsträckning tycker du att ditt bibliotek har följt med i utvecklingen kring flerspråkig barnverksamhet sedan 2001?

I vilken utsträckning känner du att du är kompetent för din yrkesroll i och med ditt arbete med flerspråkighet?

- I vilken utsträckning får du möjlighet till kompetensutveckling?

På vilket sätt har din yrkesroll med avseende på arbetet för flerspråkiga barn förändrats sedan 2001?

- Upplever du att dina arbetsuppgifter har förändrats när det gäller arbetet med flerspråkiga barn?
- Vid ja, på vilket sätt då?

Biblioteksanvändarnas påverkan

I vilken utsträckning har barnens föräldrar för inblandning i de aktiviteter som är för flerspråkiga barn och hur dessa aktiviteter anordnas?

I vilken utsträckning kan barnen själva säga vad de vill ska hända när det kommer till

- Inköp av barnlitteratur?
- Planering inför evenemang?

Tillgänglighet

Hur upplever du tillgängligheten av barnlitteratur på andra språk än svenska jämfört med barnlitteratur på svenska?

- Tror du att det ser olika ut i vilken kommun ett barn bor i? Varför/Varför inte?

Upplever du att det finns en brist på barnmedier på andra språk än svenska i ert utbud?

- Vid ja, vad tror du att det beror på?
- Vid nej, Varför då?
- Tror du att den upplevda bristen på tillgänglighet av flerspråkiga barnmedier påverkar flerspråkiga barns läs-och skrivutveckling?
- I sådana fall på vilka sätt?
- Om inte, varför då?

På vilket sätt tror du att ett flytande bestånd av biblioteksmedier skulle påverka barnlitteratur på andra språk än svenska?

Bilaga 2

– Inbjudningsmail

Hej!

Vi är två studenter från Högskolan i Borås som studerar till bibliotekarie. Vi är nu inne på sista terminen av vår utbildning och ska nu börja skriva vår kandidatuppsats. Vi ska skriva om barnbibliotekariers syn på arbetet med flerspråkiga barn.

Därför undrar vi om du skulle vara intresserad av att bli intervjuad? Och i sådana fall, tillåter du att du blir inspelad? Denna inspelning skall bara användas för att underlätta arbetet med transkriberingen av intervjun och kommer sedan att raderas. Du kommer sedan självklart också vara anonym.

Vi har förslag på följande datum: x/x, x/x, x/x

Med vänliga hälsningar

Emma Bladby och Joakim Lundgren

Kontaktuppgifter:

Mail: xxxxxxxx

Telefonnummer: xxxxxxxx